

Skýrsla

Menntaskólinn í Kópavogi

Úttekt á starfsemi unnin fyrir mennta- og menningarmálaráðuneyti

Bragi Guðmundsson
Trausti Þorsteinsson

Gát sf

2012

© Bragi Guðmundsson og Trausti Þorsteinsson, 2012.
Menntaskólinn í Kópavogi. Úttekt.
Unnin fyrir mennta- og menningarmálaráðuneytið.

Mynd á forsíðu fengin af vef Menntaskólans í Kópavogi.

Menntaskólinn í Kópavogi
Úttekt á starfsemi fyrir mennta- og
menningarmálaráðuneyti

Gát sf
2012

Heildarmat

- Menntaskólinn í Kópavogi er fjölbreyttur skóli. Hann var fyrst hreinn bóknámsskóli en síðan voru MK, Hótel- og matvælaslólinn og Ferðamála- og leiðsöguskólinn sameinaðir undir einum hatti. Sameining skólanna virðist hafa heppnast vel.
- MK er eini framhaldsskólinn í Kópavogi og skynja forystumenn hans sterkt það samfélagslega hlutverk að mæta breytilegum þörfum nemenda. Í samræmi við ákvæði laga hefur skólinn lagt sig eftir að þróa námsbrautir fyrir nemendur sem ekki hafa náð lágmarkseinkunum til að hefja nám á hefðbundnum bóknámsbrautum. Þá hefur skólinn byggt upp starfsbraut fyrir einhverfa. Upptökusvæði skólans eða nærumhverfi er ekki skýrt skilgreint í skólasamningi en sagt að þjónustusvæði MK sé Kópavogsbær þegar litið er til bóknámsins en landið allt sé litið til verknámsins. Í skólasamningi er áhersla á að 60–70% innritaðra nemenda í bóknám komi af þjónustusvæðinu. Því markmiði hefur verið náð.
- Skólanámskrá hefur ekki verið endurnýjuð frá 2007 og framundan er umtalsverð vinna allra hlutaðeigandi aðila við að móta ýmsa þætti hins faglega skólastarfs á grundvelli nýlegra framhaldsskólalaga og aðalnámskrár.
- Á grundvelli gildandi skólanámskrár og ISO9000 staðla hafa verið mótaðar verklagsreglur og vinnulýsingar sem geymdar eru í gæðahandbók. Reglurnar og önnur skjöl í handbókinni eiga að tryggja að skólastarfið sé í samræmi við skólanámskrána. Kerfið (ISO) er vottað af utanaðkomandi aðila, það er umbótamiðað og hefur verið tekið út reglulega frá 2009.
- Stjórnun MK er í traustum skorðum. Skólaráð starfar, skólafundir og kennarafundir eru haldnir. Stjórn foreldrafélags skipar fulltrúa í skólanefnd og skólaráð. Nemendur eiga fulltrúa í skólanefnd og skólaráði sem funda reglulega. Skólanefnd er virkur samráðsaðili skólameistara. Fundargerðir skólanefndar fara til bæjarstjórnar.
- Skipurit skólans er tiltölulega lágreist og verkaskipting milli stjórnenda virðist skýr. Rekstur skólans er í góðu horfi. Stíft aðhald í rekstri og útsjónarsemi skiptir þar miklu.
- MK virðist vel mannaður og ágætlega hefur gengið að fá kennara til starfa. Skólinn leggur áherslu á notkun upplýsinga- og tölvutækni, fjölbreytta kennsluhætti og námsmat. Hlutur símats fer vaxandi. Þróunarverkefni eru fjölbreytt.
- MK leggur sig fram um að taka vel á móti nýjum kennurum. Í starfsmannastefnu er viljayfirlýsing um að gera skólann að „góðum vinnustað þar sem gott og skapandi starf er unnið af áhugasömu, samstilltu, vel menntuðu og ábyrgðarfullu fólki í anda jafnréttis.“ Í símenntunarstefnu er sett fram áhersla á tækifæri starfsfólks til að sækja námskeið sem efla hæfileika í starfi.
- MK er í góðu sambandi við yfirvöld bæjarmála í Kópavogi sem marga aðra aðila. Gott samstarf er á milli bæjarbókasafns og skólabókasafns, forvarnarfulltrúi er í samskiptum við félagsmálayfirvöld, Leikfélag NMK hefur notið stuðnings Leikfélags Kópavogs, o.fl. Almenn virðist MK mjög meðvitaður um samfélagslegt hlutverk sitt. Jákvæðni ríkir í garð skólans í samfélaginu.
- Húsnæði MK er byggt á ýmsum tímum og erfitt er um miklar breytingar. Mjög vel er að hótél- og matvælagreinunum búið og starfsbraut fyrir einhverfa. Mikil þörf er fyrir rúmlegt miðlægt bókasafn (menntaver), vinnuástaða margra kennara er knöpp og slæmt er að geta hvergi kallað alla saman samtímis til ýmissa viðburða.

Efnisyfirlit

1	Inngangur	6
2	Menntaskólinn í Kópavogi	7
2.1	Nemendur	7
2.1.1	Brottfall	10
2.2	Starfsfólk	11
2.3	Húsnæði	11
2.4	Hlutverk og stefna	12
2.5	Námsbrautir	12
2.6	Námstími	14
2.7	Bókasafn	14
2.8	Tölvur og upplýsingatækni	15
2.9	Náms- og starfsráðgjöf	16
2.10	Heilsugæsla	16
2.11	Mötuneyti	16
2.12	Skrifstofa	16
2.13	Mat úttektaraðila	17
3	Nám og kennsla	18
3.1	Skólanámskrá MK	18
3.1.1	Kennsluhættir	19
3.1.2	Forfallakennsla	19
3.1.3	Námsmat	19
3.1.4	Námsáætlanir - kennsluáætlanir	20
3.1.5	Forvarnarstefna	20
3.1.6	Jafnréttisstefna	20
3.1.7	Umhverfisstefna	21
3.1.8	Vinnuverndarstefna	21
3.1.9	Upplýsingastefna	21
3.2	Þróunarverkefni	22
3.3	Mat úttektaraðila	23
4	Nemendur	24
4.1	Námsráðgjöf	24
4.2	Nemendur með sérþarfir	24
4.2.1	Framhaldsskólabraut	25
4.2.2	Lestrarörðugleikar	25
4.2.3	Starfsbraut fyrir einhverfa	26
4.3	Nemendur af erlendum uppruna	26
4.4	Nemendafélag MK	26
4.5	Mat úttektaraðila	27
5	Mannauður	28
5.1	Starfsmannastefna	28
5.2	Endurmenntunarstefna	28
5.3	Starfsmannavelta	29
5.4	Móttaka nýrra kennara	29
5.5	Síðareglur	29
5.6	Mat úttektaraðila	30
6	Skólabragur	31
6.1	Mat úttektaraðila	31
7	Stjórnun og rekstur	32

7.1	Skólanefnd.....	32
7.2	Skólaráð.....	32
7.3	Rekstur skólans.....	33
7.4	Mat úttektaraðila.....	34
8	Innra mat.....	35
8.1	Mat úttektaraðila.....	37
9	Foreldrasamstarf og ytri tengsl.....	38
9.1	Tengsl við stofnanir og félagasamtök.....	38
9.2	Sérstök verkefni skólans.....	39
9.3	Erlend samskipti.....	39
9.4	Mat úttektaraðila.....	40
10	Niðurstöður.....	41
10.1	Styrkleikar og veikleikar.....	43
10.2	Aðgerðir.....	44
11	Heimildaskrá.....	46
12	Fylgiskjöl.....	48

Myndir

Mynd 1: Frávik frá meðalfjölda nemenda í MK á árabílinu 2004–2011.	7
Mynd 2: Uppruni nemenda haustið 2011.	9
Mynd 3: Brottfall úr bóknámi á vor- og haustönn 2010.	10

Töflur

Tafla 1: Fjöldi nemenda eftir námsbrautum 2004–2011.	8
Tafla 2: Námsbrautir í dagskóla MK haustið 2011. Nemendafjöldi eftir kyni.	9
Tafla 3: Menntun kennara.	28
Tafla 4: Starfsaldur kennara við MK.	29
Tafla 5: Afkoma MK 1998–2010 í m.kr.	33

1 Inngangur

Menntaskólinn í Kópavogi (MK) er í reynd þrjúgreindur skóli þar sem hægt er að velja um bóknám, ferðamálanám og hótél- og matvælanám. Þessi þrískipting gerir MK um margt sérstæðan meðal framhaldsskóla landsins. Sá texti sem hér fer á eftir geymir niðurstöður úttektar á starfsemi skólans í samræmi við fyrirmæli gildandi laga og erindisbréf mennta- og menningarmálaráðuneytisins til úttektaaðila, dags. 11. október 2011. Við úttektina er jafnframt litið til *Aðalnámskrár framhaldsskóla*, 2004 og 2011, og reglugerða eftir því sem við á.

Mennta- og menningarmálaráðuneytið fól Braga Guðmundssyni, prófessor við hug- og félagsvísindasvið Háskólans á Akureyri, og Trausta Þorsteinssyni, lektor við sama svið og skóla, að gera úttektina. Í erindisbréfi ráðuneytisins var þeim falið að horfa aðallega til eftirfarandi þátta: Stjórnun og rekstur; Skólanámskrá; Nám og kennsla; Innra mat; Skólabragur og samskipti; Samstarf við foreldra; Sérþarfir nemenda. Í erindisbréfinu er sérstaklega tekið fram að meta skuli hvort og hvernig innra matskerfi skólans, ISO 9001:2008, mætir kröfum aðalnámskrár og þörfum skólans sjálfs. Meginkaflaskipan þessarar matsskýrslu fylgir í öllum aðalatriðum fyrirmælum ráðuneytisins. Að lokinni grunnupplýsingagjöf innan hvers kafla þar sem dregin er upp mynd af viðfangsefninu kemur mat úttektaaðila og bent er á leiðir til úrbóta þar sem þeirra er þörf. Stutt samantekt er fremst í skýrslunni.

Gagnaöflun fór fram með þrennum hætti: Fyrst var heimasíða skólans könnuð og sóttar hverjar þær upplýsingar sem skýrsluhöfundar töldu að myndu nýtast. Að því búnu var óskað upplýsinga um tiltekin atriði með bréfi til skólameistara, dags. 17. október 2011 (fylgiskjal 1). Við því var brugðist fúslega og erindinu svarað fáum dögum síðar. Í þriðja lagi heimsóttu úttektaaðilar skólann mánudaginn 31. október og þriðjudaginn 1. nóvember. Markmið heimsóknarinnar var að kynnast skólanum og skólastarfinu af eigin raun og taka ítarleg viðtöl við sem flesta hlutaðeigandi. Í viðtölunum var stuðst við viðtalsramma og þau voru öll hljóðrituð með góðfúslegu leyfi viðmælenda. Þeir voru þessir: Skólameistari, aðstoðarskólameistari, formaður skólanefndar, gæðaráð, áfangastjórar, námstjóri, skrifstofustjóri, fjármálastjóri, netstjóri, bókasafns- og upplýsingafræðingur, skjalavörður, rýnihópur kennara úr bóknáms- og verknámsgreinum, náms- og starfsráðgjafar, félagslífs- og forvarnarfulltrúi, stjórn nemendafélagsins, foreldraráð, húsvörður, ræstingastjóri og innkaupastjóri. Er viðmælendum öllum færðar kærar þakkir fyrir aðstoð við úttekt þessa. Nánari upplýsingar um gögn að baki skýrslunni eru í heimildaskrá.

2 Menntaskólinn í Kópavogi

Menntaskólinn í Kópavogi var stofnaður árið 1973. Í fyrstu var kennt eftir bekkjarkerfi en árið 1982 var tekið upp svokallað kjarnakerfi sem var millileið milli bekkjarkerfis og áfangakerfis. Haustið 1995 var kennslukerfinu breytt í núverandi horf, hreint áfangakerfi, og ári seinna hófst kennsla í verknámsdeildum skólans. Árið 2000 setti skólinn sér stefnu um fartölvuvæðingu og að upplýsingatækni væri notuð í allri kennslu. Í desember 2003 var undirritaður fyrsti skólasamningurinn milli menntamálaráðuneytis og MK um starfsemi skólans á grundvelli fjárveitinga á fjárlögum.¹

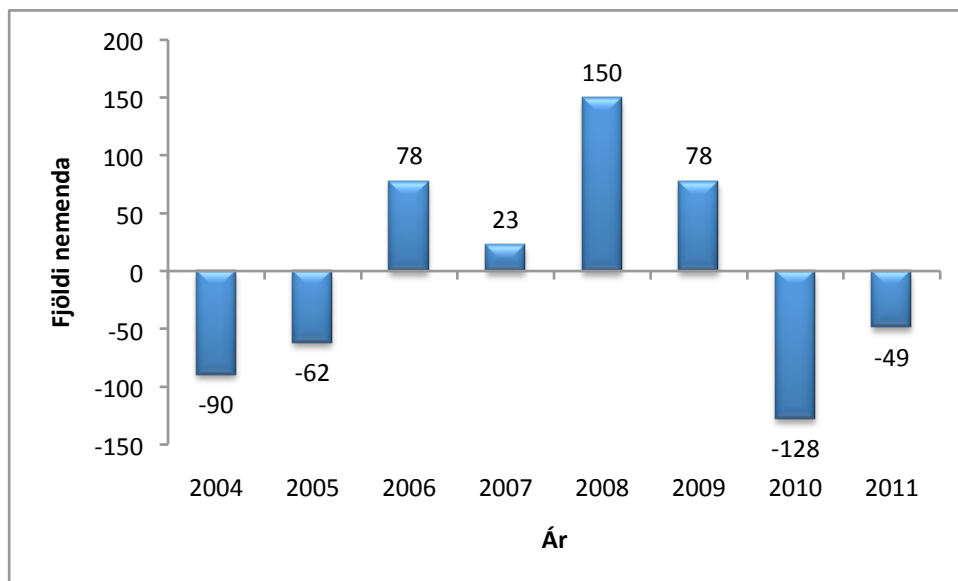
Við stofnun var MK aðeins bóknámsskóli en nú eru stöðir hans þrjár: Bóknámsskólinn, Hótel- og matvælaskólinn og Ferðamála- og leiðsöguskólinn. Þessar stöðir endurspeglast í merki skólans. Að sögn aðstoðarskólameistara hvíldi sameining þessara þriggja eininga undir eitt merki að mestu á herðum núverandi skólameistara og tókst um flest svo farsælega að skólinn starfar vel sem ein heild þrátt fyrir að margt greini að. Þannig er Ferðamála- og leiðsöguskólinn eingöngu kvöldskóli, hann hefur ráðgjafanefnd, fjárhagur hans er aðskilinn frá öðrum einingum og hann hefur sérstaka kennitölu. Þetta á hins vegar ekki við um Hótel- og matvælaskólann. MK er kjarnaskóli í matvælagreinum og ferðamálafræði.

Í upphafi hófu 125 nemendur nám í MK en eru nú tæplega 1400. Flestir stunda nám til stúdentsprófs, um 870.

Saga MK hefur verið gefin út í tveimur bindum og tekur til árunna 1973–1993. Skólameistari Menntaskólans í Kópavogi er Margrét Friðriksdóttir, aðstoðarskólameistari er Helgi Kristjánsson.

2.1 Nemendur

Nemendur í dagskóla Menntaskólans í Kópavogi voru 1365 haustið 2011 og stunduðu nám á 20 skilgreindum námsbrautum. Meðalstærð námshópa var 22,81 nemandi. Nokkrar sveiflur hafa verið í nemendafjölda MK á liðnum áratug. Meðalfjöldi nemenda á árabílinu 2004–2011 voru 1414 nemendur. Flestir voru þeir árið 2008 en færstir árið 2010 (mynd 1).

Mynd 1: Frávik frá meðalfjölda nemenda í MK á árabílinu 2004–2011.

¹ Skólanámskrá Menntaskólans í Kópavogi, bls. 5–6.

Á mynd 1 má sjá hvert frávik var frá meðalfjölda nemenda á árabílinu 2004–2011. Miðjan jafngildir 1414 nemendum og síðan má sjá fjölda nemenda plús eða mínus á hverju ári. Flestir voru nemendur í skólanum á árunum 2006–2009. Frá árinu 2008 til 2010 fækkar um 277 nemendur eða um tæp 18% (sjá töflu 1).

Tafla 1: Fjöldi nemenda eftir námsbrautum 2004–2011.

Heiti námsbrauta	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
AN Almenn námsbraut *	74	73	198	148	150	152	28	42
BA9 Bakaraiðn	12	6	5	5	5	9	7	6
FE Ferðamálanám	49	23	33	32	42	35	34	36
FÞB Flugþjónustubraut	-	16	19	6	178	0	0	0
FÉ Félagsfræðibraut	249	326	300	258	249	333	383	428
FR9 Framreiðsla	19	17	18	19	13	17	13	11
GN Grunnám matvælagreina **	97	9	sjá AN	26	12	12	117	79
KÖ9 Kjötíðn	7	8	8	0	5	1	1	2
LE Leiðsögunám	50	48	69	72	51	70	68	74
MA9 Matreiðsla	33	29	43	37	38	34	38	35
MB Málabraut	122	116	119	105	101	85	80	81
M Meistaránám	20	23	13	16	17	14	30	37
MS Matsveinanám	20	17	12	26	13	23	25	24
MT Matartæknabraut	30	10	28	10	13	14	14	16
NÁ Náttúrufræðibraut	241	221	246	246	225	232	248	260
SR Skrifstofubraut	121	54	91	98	83	111	76	112
ST Starfsbraut	21	15	7	7	9	13	8	14
VH Viðskipta- og hagfræðibraut	-	-	-	54	87	105	89	97
VI Hagnýtt fjármála- og viðskiptanám	-	85	56	43	27	7	16	0
VSS Iðnstúdentar	3	2	3	2	1	4	1	1
10.b Grunnskólanemar	111	176	223	226	244	204	0	0
CR Cesar Ritz	-	-	-	Sjá FE	Sjá FE	13	9	8
LN Listnámsbraut	-	-	-	-	-	3	1	2
Samtals:	1324	1352	1491	1436	1563	1491	1286	1365

* AN2 og AN3 eru inn í tölunum til 2009 og 2011

** AN3 reiknast með GN á árinu 2010

Skýringar á fækkuninni eru ýmsar. Í fyrsta lagi var starfrækt flugþjónustubraut við MK árið 2008 og voru 178 nemendur skráðir á brautina. Ekkert slíkt nám hefur verið í boði síðan. Í öðru lagi voru yfir 200 grunnskólanemendur skráðir til náms við MK á árunum 2006–2009. Að öllu jöfnu var um að ræða nemendur sem höfðu uppfyllt námsmarkmið grunnskólans í tilteknum námsgreinum. Var þeim gefinn kostur á að hefja nám í viðkomandi áföngum í MK. Þetta var gert með vilja stjórnvalda og greiddi ríkið fyrir nám þessara nemenda eins og fyrir aðrar þreyttar einingar í skólanum. Í ljósi samdráttar í ríkisbúskapnum var sú ákvörðun tekin af hálfu menntamálaráðuneytis að heimila ekki greiðslur til framhaldsskóla vegna kennslu grunnskólanema og var því ákveðið af stjórn MK að innrita ekki grunnskólanemendur í einstaka áfanga haustið 2010. Í þriðja og síðasta lagi voru gerðar breytingar á samræmdum prófum og innritunarreglum í framhaldsskóla sem gerði það að verkum að nemendum fækkaði verulega í almennum námsbrautum en fjölgaði í staðinn á almennum bóknámsbrautum. Árin 2008 og 2009 voru um og yfir 150 nemendur í almennri námsbraut en einungis 28 árið 2010. Hins vegar fjölgaði verulega í félagsfræðabraut á milli árana 2008 og 2010 eða úr 249 nemendum í 383 nemendur.

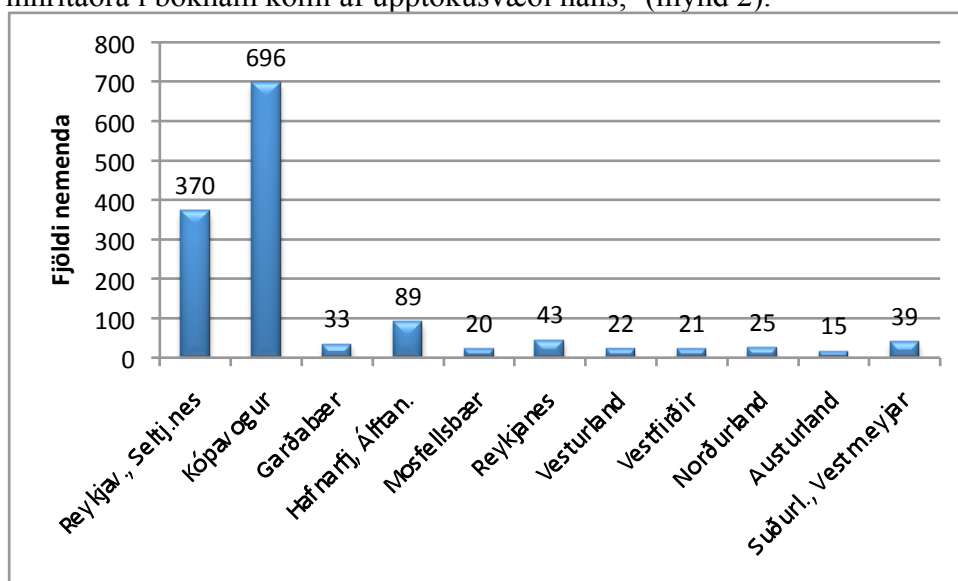
Af þeim 1365 nemendum sem innritaðir voru á haustönn 2011 í MK voru stúlkur 668 (49% nemendafjöldans) á sextán brautum. Piltar voru 697 (51% nemendafjöldans) og dreifðust á allar námsbrautir skólans. Nokkur munur er á námsbrautavali stúlkna og pilta eins og sjá má í töflu 2.

Tafla 2: Námsbrautir í dagskóla MK haustið 2011. Nemendafjöldi eftir kyni.²

Heiti námsbrauta	Nemendur			Stúlkur	
	Fjöldi	Fjöldi	%	Fjöldi	%
Almenn námsbraut	42	36	85,7	6	14,3
Bakaraíðn	6	6	100,0	0	0,0
Ferðamálanám	36	8	22,2	28	77,8
Félagsfræðibraut	428	200	46,7	228	53,3
Framreiðsla	11	4	36,4	7	63,6
Grunnnám matvælagreina	79	53	67,1	26	32,9
Kjötiðn	2	2	100,0	0	0,0
Leiðsögunám	74	27	36,5	47	63,5
Matreiðsla	35	33	94,3	2	5,7
Málabraut	81	10	12,3	71	87,7
Matsveinanám	24	15	62,5	9	37,5
Matartæknabraut	16	2	12,5	14	87,5
Meistaránám	37	33	89,2	4	10,8
Náttúrufræðibraut	260	185	71,2	75	28,8
Skrifstofubraut	112	4	3,6	108	96,4
Starfsbraut	14	12	85,7	2	14,3
Viðskipta- og hagfræðibraut	97	62	63,9	35	36,1
Iðnstúdentar	1	1	100,0	0	0,0
Cesar Ritz	8	2	25,0	6	75,0
Listnámsbraut	2	2	100,0	0	0,0
Alls:	1365	697	51,1	668	48,9

Skrifstofubraut, málabraut og matartæknabraut eru nánast eingöngu sóttar af stúlkum og þá veur athygli hversu fáar stúlkur sækja brautir eins og matreiðslu, almenna námsbraut og starfsbraut.

Í gildandi skólasamningi milli MK og mennta- og menningarmálaráðuneytis 2010–2012 er lögð áhersla á innritun nemenda úr nærumhverfi skólans og stefnt að því að 60–70% innritaðra í bóknám komi af upptökusvæði hans,³ (mynd 2).

Mynd 2: Uppruni nemenda haustið 2011.

² Margrét Friðriksdóttir, bréf til úttektaðila, dags. 21.10.2011.

³ Menntaskólinn í Kópavogi: skólasamningur 2010–2012.

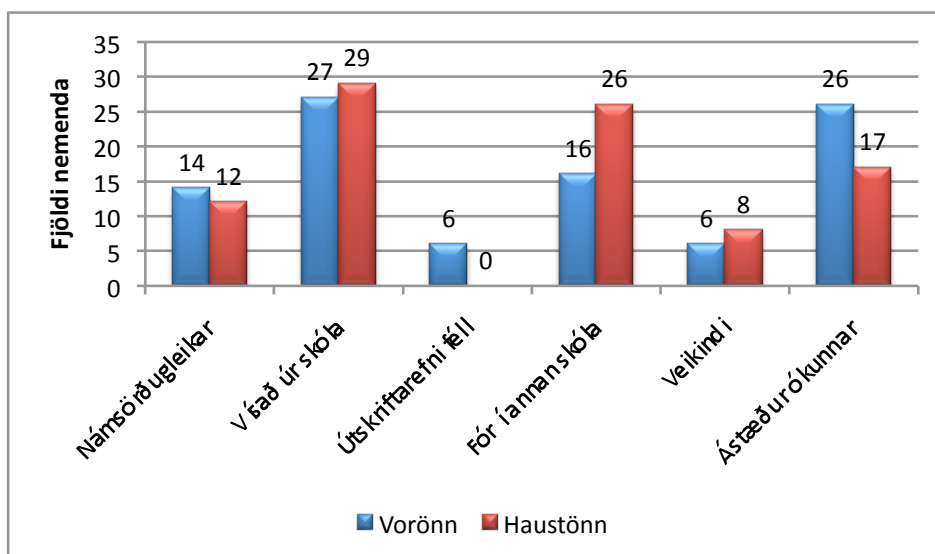
Í skólasamningi er hvorki nærumhverfi skólans né upptökusvæði hans skilgreint nánar en síðar í samningnum er sagt að þjónustusvæði MK sé annars vegar Kópavogur og hins vegar landið allt fyrir iðn- og verknámsbrautir á hótél-, matvæla- og ferðamálasviði. Eins og fram kemur af mynd 1 er langstærstur hluti nemendahópsins úr nærumhverfi MK, þ.e.a.s. úr Kópavogi, Reykjavík, Seltjarnarnesi, Garðabæ, Hafnarfirði og af Álftanesi eða 86,5% nemendahópsins. Ef lítið er til Kópavogs sem upptökusvæðis MK þá eru nemendur þaðan 50,7% nemendahóps skólans. Sé einungis tekið tillit til bóknámsins má sjá að heildarfjöldi nemenda í bóknámi skólans haustið 2011 er 1063 nemendur og hlutur Kópavogs 65,5%. Svipuð niðurstaða fæst ef skoðað er hvaðan nýnemar haustið 2010 koma, en þá voru 238 nýnemar skráðir til náms í skólann. 160 (67,2%) komu úr grunnskólum Kópavogs en 78 (32,8%) úr öðrum grunnskólum. Markmið skólasamnings hefur því náðst.

Í samtölum við skólastjórnendur kom fram að undantekning sé að umsækjendur úr Kópavogi fái ekki skólavist sækja þeir um á innritunartíma en ólíkt hlutfall brautskráðra nemenda úr grunnskólum Kópavogsbæjar skili sér í MK. Vitað sé að sumir skólanna segi nemendum sínum, einkum þeim getumeiri á bókina, að sækja um aðra skóla sem fyrsta val, þeir eigi skólavist í MK hvort eð er vísa. Reynslan sýnir að nemendur sem þetta á við skila sér í drjúgum mæli í MK að lokinni fyrstu námsönn í öðrum framhaldsskóla. Nokkur hluti nemenda í Kópavogi á jafnframt um skemmri veg að fara í aðra skóla, einkum FG og FB. Námsframboð þar er líka að hluta til annað en í MK.

Allmargir viðmælenda nefndu að samkeppni um nemendur við vinsælustu bóknáms-skólana, svonefnda „elítuskóla“, sé á margan hátt ósanngjörn og spilli fyrir orðspori þeirra sem öllum hópnum sinna. Samanburður nemendahópa ólíkra skóla sé í eðli sínu ósanngjarn þar eð sumir fleyti aðeins rjómann af hópi umsækjenda, miðað við einkunnir. Metnaðarfyllra sé að sinna allri breiddinni en ekki aðeins þeim sem mesta bóknámsgetuna hafa. Aðstoðarskólameistari telur að sú nýskipan við innritun sem tekin var upp vorið 2010 hafi verið til mikilla bóta en óvíst er um framhaldið þegar þetta er ritað.

2.1.1 Brottfall

Kynningarfundur fyrir forráðamenn nýnema er haldinn fáeinum vikum eftir skólaupphaf ár hvert og áminningar vegna fjarvista eru sendar til forræðisaðila ósjálfráða nemenda.⁴ Eftir sem áður er nokkuð um brottfall nemenda úr skóla, sjá mynd 2.

Mynd 3: Brottfall úr bóknámi á vor- og haustönn 2010.⁵

⁴ Skólanámskrá Menntaskólans í Kópavogi, 2007.

Í *Skólasamningi 2010–2012* var sett fram markmið um að minnka brottfall úr 17% í 14% á árinu 2010. Í viðtölum við stjórnendur kom fram að það markmið náðist ekki en reynt hefur verið að grafast fyrir um orsakir og greina helstu ástæður. Í *Ársskýrslu 2010*⁶ segir að samtals hafi 187 nemendur hætt bóknámi almanaksárið 2010, 95 á vorönn en 92 á haustönn. Tekið er fram að talan sé ónákvæm. Tilgreindar ástæður eru aðallega námsörðugleikar, léleg skóla-sókn eða hæg námsframvinda sem leiði til brottvikningar, flutningur nemenda á milli skóla við annarskil og að drjúgur hópur hverfi úr skóla án þess að upplýsingar liggi fyrir um orsökina. Fram kemur að stefnt sé að því að afla frekari upplýsinga um og minnka þetta brottthvarf eins og kostur er.

Áfangastjórar nefna sérhæft verknám sem viðbótarástæðu. Nemendur byrji gjarnan í verknámi en flytji sig um set þegar þeir átta sig á að það hentar þeim ekki. Þar með verða þeir brottfallsnemendur í MK þótt þeir hverfi ekki úr skólakerfinu. Reynt hefur verið að bregðast við brottfalli með því að efla umsjónarkerfi innan skólans og hafa allir nemendur umsjónarkennara sem fundar reglulega með þeim. Ánægja virðist með þetta kerfi.

2.2 Starfsfólk

Á haustönn 2011 starfa 97 kennarar við MK í 92,7 stöðugildum. Skólameistari, aðstoðar-skólameistari og áfangastjórar bóknáms og verknáms eru án kennsluskyldu en 15 fagstjórar (10 konur og 5 karlar) eru stjórnendur í 3,95 stöðugildum á móti kennslu. Verkefnaráðið er í sex og hálfra stöðu (námsráðgjöf tvær stöður, netstjórn og tölvur tvær stöður, gæðastjóri, námsaðstoð í sérdeild, vinna við skólanámskrá, umsjón með félagslífi, forvarnarfulltrúi o.fl.).⁷

Tveir leiðbeinendur eru í meira en hálfu starfi, annar í 53% í sérhæfðum ferðagreinum, hinn í 58% starfi í matreiðslu.

Vegna fjölbreytts námsframboðs eru stundakennarar og fyrirlesarar margir eða að jafnaði 60–110 á skólaári, flestir í kvöldskóla, leiðsögunámi, ferðamálanámi, v/Vinumálastofnunar, Sæmundar fróða (endurmenntunarfélag MK og atvinnulífs) o.fl.

Annað starfsfólk: Tvær stöður á bókasafni, tvær stöður á skrifstofu, tvær og hálf staða stuðningsfulltrúa, ein staða fjármálastjóra, ein staða umsjónarmanns, ein staða innkaupa-stjóra, átta stöður þjónustuliða.

Í samtali við skólameistara kom fram að starfsmannavelta var allt að 9% fyrir hrun, minnkaði þá verulega og er nú um 4%. Kennarahópurinn hefur svipaða aldursdreifingu og framhaldsskólakennarar almennt, meðalaldur um 55 ár. Reynt er að ráða unga kennara þegar stöður losna. Einnig er horft til þess að reyna að vega á móti kynjaslagsíðu í hópnum. Bóknámskennarar eru að meirihluta konur en verknámskennararnir karlar. Vel gengur að ráða kennara í verknám sem bóknám. Nýir kennarar eru aðeins ráðnir til einnar reynsluannar til að byrja með, síðan er ákveðið með framhaldið. Aðstoðar-skólameistari segir þessa tilhögun ekki hafa valdið neinum vandkvæðum í samskiptum við hagsmunasamtök kennara.

2.3 Húsnæði

Í fyrstu fór starfsemi MK fram í viðbyggingu við Kópavogsskóla og var þar til húsa í áratug. Árið 1983 var starfsemin flutt í Vígólaskóla og er það húsnæði enn notað, merkt sem A-, N- og S-álmur. Haustið 1993 var fyrsti hluti nýrrar byggingar tekinn í notkun og þremur árum síðar, 1996, var risið verknámshús fyrir hótél- og matvælagreinar, V-álma. Árið 2002 var ákveðið að rífa N-álm skólans og byggja nýtt tveggja hæða bóknámshús auk sérbúinnar

⁵ Margrét Friðriksdóttir, bréf til úttektaðila, dags. 21.10.2011.

⁶ *Ársskýrsla 2010*, bls. 7.

⁷ Upplýsingar í þessum undirkafla byggja á bréfi Margrétar Friðriksdóttur til úttektaðila, dags. 21.10.2011.

kennsluáðstöðu fyrir sérdeild skólans. Á 30 ára afmæli hans, 2003, var ný norðurálma tekin í notkun.⁸

2.4 Hlutverk og stefna

Á heimasíðu MK segir skólameistari stefnu Menntaskólans í Kópavogi þá „að veita nemendum möguleika til menntunar og þroska á þeirra forsendum í framsæknum skóla. Skólinn kappkostar að bjóða hagnýtt og fjölbreytt nám sem undirbýr nemendur fyrir störf í atvinnulífinu eða frekara nám. Menntaskólinn í Kópavogi leggur áherslu á þekkingu, þroska og þróun í allri starfsemi skólans með hag nemenda og starfsmanna að leiðarljósi.“⁹ Síðan segir:

- Hlutverk skólans er kennsla til stúdentsprófs á bóknámsbrautum, kennsla á iðn- og verknámsbrautum, einkum í matvælagreinum, og kennsla ferðamálagreina í dagskóla og kvöldskóla, allt með áfanga- og fjölbrautasniði. ...
- Í skólastarfinu skal búa nemendur undir störf og frekara nám, efla færni þeirra í íslensku máli, auka með þeim ábyrgðarkennd og víðsýni, frumkvæði, sjálfstraust og umburðarlyndi, þjálfna þá í öguðum vinnubrögðum, jafnrétti og gagnrýninni hugsun, kenna þeim að njóta menningarlegra verðmæta og hvetja þá til stöðugrar þekkingarleitar.
- Í skólanámskrá mótar skólinn stefnu sína og markmið skólastarfsins, skipulag skólans og reglur, námsbrautir og áfangalýsingar.

Til að fylgja þessu frekar eftir hefur skólinn samþykkt það sem kallast leiðarljós MK. Þar segir að skólinn sé „menntaskóli í víðasta skilningi, skóli bóklegra og verklegra mennta.“ Leiðarljós skólans eru síðan sett fram í sex liðum:

- Leiðbeina nemendum af festu án þess að teyma þá.
- Gefa nemendum sýn til allra átta.
- Kenna nemendum að hugsa fremur en innræta þeim hvað þeir eigi að hugsa.
- Vera nemendum til fyrirmyndar um fornar dyggðir, iðjusemi, árvekni og stundvísi.
- Leggja áherslu á hvort tveggja þekkingu og þróun.
- Koma hverjum og einum til nokkurs þroska.¹⁰

Að frátalinni skólanámskrá hefur skólinn samþykkt átta stefnur: gæða-, forvarna-, jafnréttis-, mennta-, starfsmanna-, umhverfis-, upplýsingatækni- og vinnuverndarstefnu. Þá eru ótaldar síðareglur starfsmanna sem eru vistaðar á heimasíðu skólans.

2.5 Námsbrautir

Bóknámsbrautir Menntaskólans í Kópavogi til stúdentsprófs eru eftirfarandi: Félagsfræðabraut, málabraut, náttúrufræðibraut, viðskipta- og hagfræðibraut. Nám í kjarnaáföngum er að hluta sameiginlegt fyrir brautirnar fjórar. Á hverri braut eru skilgreindar línur með mismunandi kjörsviði sem marka sérstöðu brautarinnar. Á félagsfræðabraut eru það almenn félagsfræði, sálfræði og saga; á málabraut eru það annars vegar tungumál og hins vegar ferðagreinar; á náttúrufræðibraut eru það eðlis- og efnafræði, líffræði og tölvugreinar; á viðskipta- og hagfræðibraut er áhersla lögð á bókfærslu, markaðsfræði, þjód- og rekstrarhagfræði.¹¹

⁸ Ágrip af sögu skólans.

⁹ Hlutverk og stefnur.

¹⁰ Leiðarljós Menntaskólans í Kópavogi.

¹¹ *Skólanámskrá Menntaskólans í Kópavogi*, 2007, bls. 23–24.

Aðrar bóknámsbrautir í skólanum eru þessar:

- *Almenn námsbraut 1* var tveggja anna nám til undirbúnings undir frekara nám. Brautin var ætluð nemendum sem ekki höfðu náð grunnskólaprófi með tilskilinni einkunn. Hluti námsins var kynning á verknámsbrautum skólans. Þessi námsleið var lögð niður haustið 2010.
- *Almenn námsbraut 2* var tveggja anna nám til undirbúnings frekara náms. Brautin var ætluð nemendum sem lokið höfðu grunnskólaprófi en uppfylltu ekki skilyrði til inngöngu á lengri námsbrautir skólans (fall í einni eða tveimur greinum). Þessi námsleið var lögð niður haustið 2010.
- *Framhaldsskólabraut* var stofnuð haustið 2010 og leysti hún almennu námsbrautirnar tvær af hólmi. Námsbrautin er ætluð nemendum sem ráða ekki við byrjunaráfanga á stúdentsbrautum og uppfylla ekki inntökuskilyrði á þær. Brautin er í þróun og naut í byrjun styrks frá mennta- og menningarmálaráðuneyti.¹²
- *Hagnýtt viðskipta- og fjármálagreinanám* er fjögurra anna almennt nám, ætlað starfsmönnum fjármálafyrirtækja. Kennt er frá september til og með nóvember og janúar til og með apríl.
- *Skrifstofubraut* er annars vegar tveggja anna grunnnám með starfsþjálfun og hins vegar tveggja anna framhaldsnám.
- *Ferðamálasvið í kvöldskóla* er starfstengt ferðafræðinám og flugþjónustubraut. Starfstengda námið er tveggja anna bóklegt nám og þriggja mánaða starfsþjálfun í ferðaþjónustufyrirtæki. Flugþjónustubraut var einnar annar nám, skipulagt í samráði við Icelandair, ætlað verðandi flugfreyjum og flugþjónum. Að sögn aðstoðarskólameistara lognaðist það út af og verður trúlega ekki endurreist.
- *Leiðsöguskóli* býr nemendur undir að leiðsegja ferðafólki um landið og brautskráir leiðsögumenn.
- *Starfsbraut fyrir einhverfa* er fjögurra ára framhaldsskólanám þar sem kennt er eftir TEACCH-aðferðafræði: Meðferð og menntun fyrir einhverfa einstaklinga og aðra með boðskiptahamlanir. Áhersla er á einstaklingskennslu svo og að nemendur læri að vinna saman í hópi.¹³

Í lögum um framhaldsskóla segir að ráðherra geti „gert framhaldsskóla að kjarnaskóla á tilteknu sviði um lengri eða skemmri tíma. Kjarnaskóli hefur forgöngu um að þróa námsefni, námsskipan og kennsluáferðir og aðstoðar aðra skóla og fyrirtæki við umbætur í kennslu og þjálfun á viðkomandi sviði. Í samningi, er ráðherra gerir við skóla er tekur að sér hlutverk kjarnaskóla, skal verkefnið skilgreint, stjórnun þess, lengd samningstíma og hvernig úttekt þess skuli háttáð. ... Ráðuneytið leggur kjarnaskólum til sérstakar fjárveitingar vegna samningsbundinna verkefna.“¹⁴ Gerður var samningur til þriggja ára við MK 1. janúar 2003 um að skólinn tæki að sér hlutverk kjarnaskóla í hótél- og matvælagreinum og ferðagreinum. Skólinn fékk fjárveitingu á árunum 2003–2005 til að sinna þessu hlutverki. Skólinn lítur svo á að hann hafi enn þetta hlutverk þó samningur hafi ekki verið endurnýjaður og fjárveitingar ekki komið vegna þessa. Þetta hefur ítrekað verið rætt á skólasamningsfundum við ráðuneytið því kjarnaskólakerfið er enn við líði þó sérstök fjárframlög fylgi ekki.

Menntaskólinn í Kópavogi býður sem kjarnaskóli í matvælagreinum lögbundið iðnnám í bakstri, framreiðslu, kjötiðn og matreiðslu. Námið er verklegt og bóklegt og fer fram bæði í skóla og á vinnustað eða starfsnámsstað. Námið tekur ýmist þrjú eða fjögur ár, þar af þrjár annir í skólanum.

¹² *Ársskýrsla 2010*, bls. 18.

¹³ *Skólanámskrá Menntaskólans í Kópavogi*, 2007, bls. 24–25.

¹⁴ *Lög um framhaldsskóla nr. 92/2008*, 29. gr.

Aðrar matvælabrautir eru eftirfarandi:

- *Grunndeild matvælagreina* er bókleg önn sem allir nemendur þurfa að ljúka áður en þeir koma á aðra og þriðju önn í greinunum.
- *Almenn braut matvælagreina* er kynning á fjórum greinum í lögbundnu iðnnámi, það er bakaraíðn, framreiðslu, kjötiðn og matreiðslu. Námið er tvær annir.
- *Matartæknánám* er þriggja anna starfstengt nám á sviði matvælagreina, einkum ætlað þeim sem hyggja á störf í eldhúsum sjúkrastofnana eða í ýmiss konar mötuneytum. Námið er viðurkennt af velferðarráðuneyti.
- *Matsveinanám* miðar að því að neminn hljóti nauðsynlega þekkingu og færni til að starfa sem matsveinn á minni fiski- og flutningaskipum og í litlum mötuneytum.
- *Meistaránám í matvælagreinum* er tilraunakennt á tveimur önnum. Námsgreinar eru stofnun og þróun fyrirtækis, stjórnun, rekstur og fjármál, kennsla og leiðsögn.
- *Hótelstjórnun* er kennd samkvæmt námskrá og fyrirmælum César Ritz í Sviss og er boðið upp á að nemendur taki fyrsta árið af þriggja ára BS-námi í hótelstjórnun í MK. Hin tvö árin taka nemendur síðan í Sviss.¹⁵ Kennsla í þessu námi fer fram á ensku og er auglýst sem nám á háskólastigi þótt það sé kennt í framhaldsskóla.

Inntökuskilyrði í bók- og verknám eru skilgreind í skólanámskrá MK frá 2007 en hefur verið breytt í framhaldi af gildistöku laga um framhaldsskóla nr. 92/2008 og eru þau birt á heimasíðu skólans. Aðstoðarskólameistari segir einn og einn verknámsnemanda taka iðnstúdentspróf með því að taka þrjár hreinar bóknámsannir og verja þannig samtals fimm árum til prófsins. Sumar háskóladeildir setja bremsur á innritun þessara nemenda og eru nemendur hvattir til að kynna sér inntökuskilyrði háskóla.

2.6 Námstími

Árlegur starfstími í framhaldsskólum skal ekki vera skemmri en níu mánuðir og kennslu og prófdagar eigi færri en 175, þar af 145 kennsludagar.¹⁶

Á heimasíðu MK er skóladagatal 2011–2012 (sjá fylgiskjal 2). Inn á dagatalið eru færðir allir viðburðir í skólastarfinu. Samkvæmt dagatalinu hófst kennsla þann 24. ágúst og lýkur þann 30. apríl. Á báðum önnum er gert ráð fyrir próftíma. Á haustönn hefjast próf 5. desember og lýkur með prófsýningu 19. desember. Á vorönn hefjast próf 2. maí og lýkur með prófsýningu 23. maí. Ekki verður annað séð af dagatalinu en að ákvæði um 145 kennsludaga sé fullnægt.

2.7 Bókasafn

„Í öllum framhaldsskólum skal gera ráð fyrir skólasafni eða tryggja með öðrum hætti aðgang nemenda að þjónustu slíks safns. Hlutverk skólasafns er að vera upplýsingamiðstöð fyrir nemendur og kennara. Það skal búið bókum og nýsigögnum auk annars safnkosts sem tengist kennslugreinum skóla. Í tengslum við starfsemi skólasafns skal vera lesaðstaða með aðgangi að upplýsingaritum á skólasafni. Í starfsemi skólasafns skal leggja áherslu á að þjálfarar nemendur í sjálfstæðri leit upplýsinga og notkun gagnabanka.“¹⁷

Í MK er bókasafn með lesbásum fyrir 30 manns og nokkurri aðstöðu til hópavinnu. Þrettán notendaborðtölvur eru á safninu auk tölva sem lánaðar eru í kennslustundir til nemenda. Flestar bækur eru til útláns en tímarit eru ekki lánuð út. Handbækur, orðabækur og kennslubækur eru eingöngu til notkunar inni á safninu sjálfu. Opnunartímar eru kl. 8:10–

¹⁵ Skólanámskrá Menntaskólans í Kópavogi, 2007, bls. 26–27.

¹⁶ Reglugerð um starfstíma framhaldsskóla og leyfisdaga nr. 6/2001.

¹⁷ Lög nr. 71/2010: lög um breytingu á lögum nr. 92/2008, um framhaldsskóla (skipulag skólastarfs o.fl.), 4. gr.

17:00 mánudaga til fimmtudaga en klukkutíma skemur á föstudögum. Starfsmenn safnsins eru bókasafns- og upplýsingafræðingur í fullu starfi og upplýsingafræðingur (vinnur að hluta til sem skjalavörður) í fullu starfi.¹⁸

Öllum viðmælendum sem ræddu um bókasafn MK kom saman um að það búi við allt of þröngan kost. Gögn á mörgum námssviðum séu góð en aðstaðan til að nýta þau til náms og kennslu sé ófullnægjandi, þröng og lokuð. Í viðtali við bókasafnsfræðing kom fram að safnið er ekki með landsaðgang að Gegni, útlánatölvurnar taki dýrmætt pláss frá annarri starfsemi og nemendur leiti oft eftir hlutum (skærum, lími o.fl. þess háttar) sem betur eigi heima í sérstakri gagnasmiðju. Þrengslin á safninu er meðal annars reynt að leysa í samvinnu við kennara með því að setja bækur á bókavagna sem síðan er ekið í kennslustofur. Millisafnalán eru frekar fá en gott samstarf er við Bókasafn Kópavogs og það innheimtir ekki fyrir veitta þjónustu við skólann.

Starf skjalavarðar og verkefni bókavarðar blandast að nokkru saman en skjalavarslan sjálf er ekki á forræði bókasafnsins þótt hún sé unnin þar. Báðir starfsmenn safnsins gagnrýna stjórnýsluna því í reynd er enginn ráðinn sem forstöðumaður. Af þessu leiðir að safnið á ekki fastan málsvara innan stjórnýslu skólans.

Starfsmenn bókasafnsins vilja báðir sjá safnið vaxa og dafna en það gerist ekki nema með breytingum á húsnaði þess. Kennarar og aðstoðarskólameistari taka undir þetta sjónarmið og nefnir aðstoðarmeistari hugsanlega sameiningu kennslustofa sem mögulega lausn, markmiðið sé að skapa menntatorg í hjarta skólans þar sem saman fari öflugt gagnasafn og rúmgóð vinnuástaða fyrir einstaklinga sem námshópa. Húsakosturinn sé hins vegar á margan hátt ósamstæður og þrengi alla möguleika.

2.8 Tölvur og upplýsingatækni

Árið 2000 setti MK sér stefnu um fartölvuvæðingu og að upplýsingatækni væri notuð í allri kennslu. Í framhaldi af því varð skólinn að fullu fartölvuvæddur árið 2005 sem merkir að gerð er krafa um að allir nemendur hafi fartölvu til umráða¹⁹ og að kennarar noti upplýsingatækni við kennslu. Upphaflega var notað náms- og kennsluumhverfið WebCT en árið 2010 var skipt yfir í Moodle.²⁰

Í skólanum er þráðlaust netkerfi og hægt er að komast á staðarnet hans í öllum kennslustofum. Til að geta tengst því þarf að skrá viðkomandi fartölvu hjá tölvuþjónustu. Verkefnaskil fara að miklu leyti fram með rafrænum hætti og gagnvirk próf og verkefni eru mikið notuð. Nemendur fá upplýsingar um aðgang að netkerfinu og nauðsynleg lykilorð við upphaf fyrsta skólaárs þeirra.

Haustið 2011 eru um það bil 1250 nemendatölvur og 120 starfsmannatölvur tengdar þráðlausu neti skólans. Að auki eru 50 borðtölvur í tölvuverum og á bókasafni og 60 borðtölvur í kennslustofum, skrifstofum og vinnustofum kennara. Netstjóri er í fullu starfi en þrír starfsmenn aðrir skipta með sér einni stöðu á tölvusviði.²¹

Talsvert ósamræmi kemur fram í svörum nemenda um tölvunotkun í námskeiðum á haustönn 2010 og vorönn 2011. Á haustönn segir stór hluti nemenda (rúm 40%) að tölvur séu sjaldan eða aldrei notaðar í kennslustundum en á vorönn er sá hópur kominn niður fyrir 15%. Ámóta munur kemur fram um nýtingu á Moodle.²² Engin umræða er í sjálfsmatsskýrslu skólans um þennan mun en hjá viðmælendum kom fram að áfangamatið nái aðeins til

¹⁸ Bókasafn.

¹⁹ Reglur Menntaskólans í Kópavogi.

²⁰ *Ársskýrsla 2010*, bls. 19.

²¹ Tölvur.

²² *Sjálfsmatsskýrsla 2010–2011*, bls. 33 og 44.

afmarkaðs hluta kenndra námskeiða hverju sinni og skýringin hljóti að liggja í því hvernig þau veljast.

2.9 Náms- og starfsráðgjöf

„Nemendur eiga rétt á að njóta náms- og starfsráðgjafar í framhaldsskóla af aðilum sem uppfylla skilyrði laga um náms- og starfsráðgjafa. Í skólanámskrá framhaldsskóla skal markmiðum og stefnu skóla varðandi ráðgjöf lýst og þar skal einnig koma fram hvernig skóli rækir skyldur sínar og hlutverk á þessu sviði.“²³

Við MK starfa tveir náms- og starfsráðgjafar í fullu starfi og eru þeir til viðtals á skólatíma. Þeir koma til dæmis að námskynningum til verðandi nemenda og hjálpa þeim við að komast af stað í skólanum. Eftir það veita þeir margvíslega þjónustu, s. s. um rétt vinnubrögð í námi, hjálpa nemendum til að sigrast á persónulegum vandamálum, auðvelda aðlögun þeirra sem koma langt að eða stunda skiptinám, leiðbeina um náms- og starfsval, veita upplýsingar um námsframboð, stuðla að samstarfi heimila og skóla, sinna nemendum með sérþarfir og í námsvanda. Þeir standa einnig fyrir námskeiðum um prófkvíða, lestrarfærni, námstækni, sjálfstyrkingu o.fl.²⁴

Námsráðgjafar í MK eru í góðum tengslum við nemendur sem leita mikið til þeirra. Þá taka þeir þátt í innritun nýnema ásamt áfangastjórum og þeir eru virkir aðilar að lífsleiknikennslu, koma þrívægis inn í alla námshópa með mismunandi efni.

2.10 Heilsugæsla

„Skólameistari framhaldsskóla skal hafa samráð við heilsugæslustöð í nágrenni skólans um heilsuvernd og hollustuhætti. Framhaldsskóli og viðkomandi heilsugæslustöð geri samkomulag um fyrirkomulag heilbrigðisþjónustu sem veitt er nemendum.“²⁵

Menntaskólinn í Kópavogi hefur samning við Heilsugæslu Kópavogs um viðveru hjúkrunarfræðings í skólanum tvisvar í viku fyrir nemendur. Hjúkrunarfræðingurinn aðstoðar ef upp koma vandamál er tengjast heilsu og fleiri þáttum í lífi ungs fólks. Þar má nefna átröskun, megrun, offitu, kvíða, einelti, vímuefni, húðvandamál, getnaðarvarnir, kynþroska, kynsjúkdóma o.fl. Hjúkrunarfræðingnum er ennfremur ætlað að vera ráðgefandi fyrir starfsfólk skólans um ýmis heilbrigðisvandamál sem upp geta komið og varða nemendur. Næsti faglegi yfirmaður hjúkrunarfræðingsins er hjúkrunarforstjóri Heilsugæslunnar.²⁶

2.11 Mötuneyti

Í MK er matsalur og kaffistofa þar sem nemendur geta keypt sér fjölbreytta næringu fimm daga vikunnar. Morgunhressing er í boði kl. 8:00 og alltaf er boðið upp á heitan mat í hádegi og á kvöldin mánudaga til miðvikudags. Matseðill vikunnar er birtur á netinu.²⁷

2.12 Skrifstofa

Skrifstofa skólans er opin kl. 8:00–12:00 og 13:00–16:00 alla virka daga. Þar vinna skrifstofustjóri og fulltrúi, báðir í fullu starfi. Skrifstofustjóri og fjármálastjóri vinna mikið saman enda skarast störf þeirra nokkuð á sviði starfsmanna- og launamála.

²³ Lög um framhaldsskóla nr. 92/2008, 37. gr.

²⁴ Námsráðgjöf.

²⁵ Lög um framhaldsskóla nr. 92/2008, 36. gr.

²⁶ Hjúkrunarfræðingur.

²⁷ Mötuneyti.

2.13 Mat úttektaraðila

- Menntaskólinn í Kópavogi er samsettur skóli með mikið og fjölbætt námsframboð, bóklegt sem verklegt. Þessi fjölbreytni og vilji stjórnenda til að horfa sífellt til nýrra átta (framhaldsskólabraut, starfsbraut fyrir einhverfa, námstilboð til atvinnulausra eftir kreppu, o.fl.) er ótvírætt eitt af aðalsmerkjum skólans.
- MK er eini framhaldsskólinn í Kópavogi og honum hefur tekist að laða til sín „eðlilegt“ hlutfall bóknámsnemenda úr nærumhverfi sínu. Skólinn er kjarnaskóli fyrir landið allt í hótél- og matvæla- og ferðagreinum ásamt því að reka leiðsöguskóla í kvöldnámi. Eðlilegt er að hlutfall nemenda úr Kópavogi sé lægra á þessum sviðum.
- Skráð brottfall úr námi er of hátt og ófullnægjandi upplýsingar liggja fyrir um ástæður þess. Unnið er að greiningu og úrbótum innan skóla.
- Markvisst er unnið af hálfu skólameistara að því að jafna hlutföll kynjanna við nýráðningar til skólans.
- Námsstilboð MK í hótélstjórnun hefur lítt skilgreinda stöðu innan íslenska framhaldsskólans því það er kennt samkvæmt námskrá og fyrirmælum svissnesks skóla, er í reynd fyrsta námsár af þremur til BS-gráðu og það fer fram á ensku.
- Bókasafn MK líður fyrir óljósa verkaskiptingu við stjórnun þess og ófullnægjandi húsakost.
- Vel er staðið að viðhaldi og þróun tölvubúnaðar en óljósara er um raunverulega notkun tölva í kennslustundum.

3 Nám og kennsla

Í 22. gr. laga um framhaldsskóla segir að sérhver framhaldsskóli skuli gefa út skólanámskrá. Hún skiptist í almennan hluta og námsbrautarlýsingar. Í almennum hluta skal gerð grein fyrir starfsemi skólans, helstu áherslum og stefnumörkun, stjórnskipan, námsframboði og skipulagi náms, kennsluháttum, námsmati, stuðningi, ráðgjöf og þjónustu við nemendur, réttindum og skyldum nemenda, foreldrasamstarfi og samstarfi við utanaðkomandi aðila, sjálfsmati og gæðamálum og öðru sem skóli kýs að kveða á um. Jafnframt skal skóli gera grein fyrir því hvernig hann uppfyllir skilyrði samkvæmt almennum hluta aðalnámskrár framhaldsskóla, markmið laga og reglna sem settar eru með stoð í þeim. Skólanámskrá skal staðfest af skólanefnd að fenginni umsögn skólafundar.

3.1 Skólanámskrá MK

*Skólanámskrá MK*²⁸ er birt á heimasíðu skólans og er hún frá árinu 2007. Námskráin er því grundvölluð á lögum um framhaldsskóla frá 1996 og aðalnámskrá frá 2004. Í formála segir að námskráin skiptist í tvo hluta, almennan hluta annars vegar og brautarskipulag og áfangalýsingar hins vegar. Almenni hluti skólanámskrárinnar skiptist í tvo hluta, í fyrri hlutanum er fjallað um stefnu og starfshætti MK en í þeim síðari um námsframboð í bók- og matvælanámi. Gerð hennar fylgir þar með að mestu forskrift þeirra laga og aðalnámskrár sem hún byggir á.

Í skólanámskránni segir að MK sé menntaskóli í víðasta skilningi, skóli bóklegra og verklegra mennta. Skólinn leggur áherslu á þekkingu, þroska og þróun í allri starfsemi skólans með hag nemenda og starfsmanna að leiðarljósi. Hlutverk hans er kennsla til stúdentsprófs á bóknámsbrautum, kennsla á iðn- og verknámsbrautum, einkum í matvælagreinum, og kennsla ferðamálagreina í dag- og kvöldskóla, allt með áfanga- og fjölbrautaniði.

Leiðarljós skólans er að:

- leiðbeina nemendum af festu án þess að teyma þá
- gefa nemendum sýn til allra átta
- kenna nemendum að hugsa fremur en innræta þeim hvað þeir eigi að hugsa
- vera nemendum til fyrirmyndar um fornar dyggðir, iðjusemi, árvekni og stundvísi
- leggja áherslu á hvort tveggja þekkingu og þróun
- koma hverjum og einum til nokkurs þroska

Skólinn stuðlar að alhliða þroska nemenda og menntun eins og honum er framast unnt í samræmi við 2. gr. laga nr. 80/1996 um framhaldsskóla. Skólastarfinu er ætlað að búa nemendur undir störf og frekara nám, efla með þeim ábyrgðarkennd og víðsýni, þjálf þá í öguðum vinnubrögðum, kenna þeim að njóta menningarlegra verðmæta og hvetja þá til stöðugrar þekkingarleitar.

Skólinn leggur metnað í að velja hæfustu kennara hverju sinni og veitir þeim svigrúm til sjálfstæðis og frumkvæðis í starfi. Áhersla er lögð á að skapa nemendum þroskandi starfs- umhverfi, örva þá til dáða, kenna þeim trúðmennsku og stuðla að því að þeir tileinki sér sjálfstæð vinnubrögð, sjálfsaga og gagnrýna hugsun.

²⁸ *Skólanámskrá Menntaskólans í Kópavogi*, 2007.

3.1.1 Kennsluhættir

Kennsluhættir í MK einkennast af fjölbreytileika og miða að því að vera nemendum til fyrirmyndar, segir í *Skólanámskrá MK*. Mikil áhersla er á tölvunotkun og upplýsingatækni í skólanum og nota nemendur almennt eigin fartölvur. Þeir hafa aðgang að þráðlausu netkerfi skólans og helstu upplýsingaveitum. Í öllum áföngum á að nota rafrænt náms- og kennslustjórnunarkerfi. Þar eru sett inn verkefni, glærur, punktar úr fyrirlestrum, gagnvirk próf o.fl. Í verknámi matvælagreina og öðru starfstengdu námi er leitast við að tryggja að nemendur öðlist leikni í vinnubrögðum og hljóti það persónulega öryggi sem fagmanni er nauðsynlegt. Hluti námsins fer fram á vinnustöðum og er mikilvægt að sterk bönd séu á milli þeirra og skóla svo tengsl fræða og framkvæmdar verði eins traust og framast er unnt.

Í viðtölum kom fram það sjónarmið að þörf væri á endurskoðun kennsluhátta við skólann. Við mótun nýrrar námskrár þurfi að þróa þá og brjóta upp skilgreiningu á starfi og vinnutíma kennara. Tekið hafi verið upp símat en því verið troðið inn í kerfi sem hentar því ekki. Símat er stöðug endurgjöf þar sem megnið af vinnunni fer fram í kennslustundum og til að efla það þurfi að auka beina handleiðslu kennara. Verkefnavinna muni brátt leysa fyrirlestraformið af hólmi sem megin kennsluaðferð. Brjótast þurfi úr viðjum kjarasamninga sem eru hamlandi um margt. Þetta hefur verið talsvert rætt og ef nýta á nýja skólanámskrá til breytinga verður að losa um margvíslegar hindranir í gildandi samningum.

3.1.2 Forfallakennsla

Alla jafna er ekki forfallakennsla í MK nema um langt kennslufall sé að ræða enda hafa ekki verið sérstakar fjárveitingar til forfallakennslu í framhaldsskólum síðan 2008. Einn kennari var í veikindaleyfi á vorönn 2011 og var ráðinn afleysingakennari vegna þess. Forfallakennsla vegna þriggja annarra kennara var 82 kennslustundir en í heildina voru skráð forföll í Innu þá önn 487 kennslustundir sem skiptust á 43 kennara.²⁹

3.1.3 Námsmat

Í *Skólanámskrá MK* er gerð ítarleg grein fyrir námsmati í skólanum. Segir þar að námsmat byggist á stöðugu eftirliti með vinnu og árangri nemenda. Það þurfi að vera í samræmi við þau markmið sem sett eru og í samræmi við innihald kennslunnar. Taka verði tillit til fjölbreyttra námsþátta námsins og vera í samræmi við áherslur þeirra. Bent er á að mikilvægt sé að námsmat sé leiðbeinandi og hvetjandi fyrir nemendur um leið og það sé greinandi fyrir kennara svo hann viti hvar leggja skal áherslur í kennslu hvers nemanda.

Í MK er annakerfi, skólaárinu er skipt í tvær annir og að lokinni hvorri önn eru þreytt lokapróf. Reynt er að hafa síðustu námsviku fyrir annarpróf án prófa sem gilda til einkunnar. Skyndipróf og verkefni teljast til eðlilegs undirbúnings fyrir kennslustund. Nemendum ber að mæta í öll próf.

Samkvæmt reglugerð um starfstíma framhaldsskóla og leyfisdaga nr. 6/2001 er skólum heimilt að verja allt að fimmtungi starfstímans í prófadaga. Í samtali við foreldra kom fram það sjónarmið að sérkennilegt væri hversu mikill tími þyrfti að fara í námsmat frá kennslu. Símat er notað í sumum áföngum og er það í valdi viðkomandi kennara og fagstjóra að taka ákvörðun um slíkt. Símat kemur ýmist alveg í stað lokaprófs eða gildir á móti prófi sem vegur þá að lágmarki 50%. Í viðtölum kom fram að hlutur símats fer stigvaxandi og próflausum áföngum fjölga að sama skapi. Með því móti er hægt að fjölga kennsludögum á móti fækkun prófdaga í annarlök en að mati skólameistara eru kjarasamningar hamlandi hvað þetta varðar. Almenn ánægja virðist vera með vaxandi hlutfall símats meðal kennara sem nemenda.

²⁹ Margrét Friðriksdóttir, bréf til úttektaðila, dags. 21.10.2011.

Í skólanámskránni segir að símat felist í reglulegri endurgjöf og leiðbeiningum frá kennara. Það sé eðlilegur valkostur í mörgum greinum, einkum í efri áföngum. Kennarar og fagstjórar í viðkomandi grein taka ákvörðun um framkvæmd matsins í samræmi við fyrirmæli aðalnámskrár. Kennsluáætlun verður að vera skýr varðandi vægi einstakra verkefna og skiladaga. Á próftíma birtast allar einkunnir í INNU jafnóðum og á auglýstum prófsýningar-degi geta nemendur skoðað úrlausnir sínar hjá viðkomandi kennara.

3.1.4 Námsáætlanir – kennsluáætlanir

Kennarar í samráði við fagstjóra gera ítarlegar kennsluáætlanir fyrir hvern kenndan áfanga fyrir upphaf hvernar annar og vista í kennsluumhverfi skólans. Áætlanirnar fela í sér hagnýtar upplýsingar varðandi námstilhögun í viðkomandi grein s.s. nafn kennara, kennslubækur/kennslugögn, námsmarkmið, skiptingu náms á vikur, dagsetningar verkefna eða kannana sem gilda til einkunnar og heildarvægi námsþátta. Einnig er tilgreint ef einhverjar sérstakar reglur eru í gildi, svo sem um klæðnað (í verknámi).

Kennsluáætlanir eru hluti af skipulagi kennslu við MK. Form þeirra er samræmt fyrir alla kennda áfanga í skólanum. Allar kennsluáætlanir eru rýndar af fagstjórum út frá markmiðum viðkomandi áfanga, vinnuskipulagi, auðlindum, aðbúnaði og námsmati. Kennsluáætlanir eru vistaðar í rafrænni rekstrarhandbók.

3.1.5 Forvarnarstefna

MK hefur mótað forvarnarstefnu sína þar sem segir að forvarnarstarf sé hluti af starfi sérhvers framhaldsskóla. MK vill stuðla að heilbrigðum lífsháttum og jákvæðri lífssýn meðal nemenda sinna. Forvarnarstefna MK felst í:

- að fá nemendur til að taka ábyrga afstöðu og ákvarðanir varðandi lífsstíl
- að fyrirbyggja neyslu skaðlegra vímuefna
- að stuðla að heilbrigðu viðhorfi til eigin lífs
- að vera virk og fyrirbyggjandi
- að vera jákvæð og heilsteypt
- að efla sjálfstraust og sjálfmynd

Ennfremur segir að markmiðið með forvörnum sé:

- að efla heilbriggt félagslíf
- að stuðla að fræðslu um leiðir til heilbrigðs lífs
- að hafa til taks upplýsingar um forvarnir og meðferð ungs fólks
- að eiga gott samstarf við aðila utan og innan skólans

Á dansleikjum nemenda er jafnan gætt að því að á staðnum sé ströng öryggisgæsla. Þá eru forvarnarfulltrúi skólans og félagslífsfulltrúi einnig við gæslu og til taks sem staðgenglar skólameistara. Starfshlutfall forvarnarfulltrúa er einungis 15% starfs þótt verkefnið sé miklu stærra. Skilningur er á því innan skólans að þetta starf þurfi að vera meira en á niðurskurðartíma hafa forystumenn skólans ekki treyst sér til að leggja meira í starfið.

Forvarnarfulltrúi MK er í nánú samstarfi við forvarnarstarfsmenn Kópavogsbæjar og fundar með þeim tvisvar til fjórum sinnum á önn. Oft á tíðum sömu vandamálin sem við er að fást á báðum stöðum. Þá er forvarnarfulltrúi í samstarfi við forvarnarfulltrúa annarra framhaldsskóla sem funda tvisvar sinnum á önn auk þess sem virkur póstlisti er í gangi þar sem þeir skiptast á upplýsingum.

3.1.6 Jafnréttisstefna

Skólanámskráin gerir grein fyrir jafnréttisstefnu MK. Þar segir að fyllsta jafnréttis kynjanna skuli gætt í hvívetna og áhersla lögð á að starfsfólk og nemendur fái notið sín á eigin

forsendum. Þannig verði tryggt að sá mannaúður sem byggir á menntun, reynslu og viðhorfum kvenna og karla nýtist sem best. Kynbundin mismunun er óheimil, í hvaða formi sem hún birtist og er það stefna skólans að vinna á virkan hátt gegn slíkri mismunun.

Jafnréttisstefnu skólans er fylgt eftir með jafnréttisáætlun. Hún er verkfæri til þess að hrinda stefnunni í framkvæmd með markvissum hætti. Jafnréttisáætluninni er skipt í tvennt og tekur annar hlutinn til vinnustaðarins, þ.e. starfsmanna skólans og reksturs hans, en hinn hlutinn til nemenda, náms og kennslu. Áætlunin er liður í því að minna starfsfólk, stjórnendur og nemendur á mikilvægi þess að allir fái notið sín án tillits til kynferðis. Áhersla er lögð á launajafnrétti og þess gætt að kynjum sé ekki mismunað. Fyllsta jafnréttis skal gætt við úthlutun verkefna eins og kostur er og við skipan í nefndir, ráð og stjórnir á vegum skólans. Í auglýsingum eru störf ókyngreind. Ef tveir jafnhæfir einstaklingar sækja um auglýsta stöðu, er sá af því kyni sem er í minnihluta í slíkum störfum hjá Menntaskólanum í Kópavogi að öðru jöfnu látinn ganga fyrir við ráðningu.

Innan skólans starfar jafnréttisnefnd sem ber ábyrgð á endurskoðun jafnréttisáætlunar á þriggja ára fresti og metur hana með hliðsjón af jafnréttisstefnunni og þeim árangri sem náðst hefur samkvæmt settum mælikvörðum. Nemendur og starfslíð geta leitað til hennar með mál er varða hvers kyns áreitni eða misrétti. Í jafnréttisnefnd situr fulltrúi stjórnenda, starfsfólks og nemenda, ásamt tveimur fulltrúum kennara.

3.1.7 Umhverfisstefna

MK leitast við í öllu starfi sínu að sinna umbótum í umhverfismálum. Þeirri ætlan hyggst skólinn framfylgja með því að efla menntun nemenda og starfsfólks á sviði umhverfismála, tryggja að öryggismál innan skóla séu til fyrirmyndar og fara eftir alþjóðlegum stöðlum ISO14000 varðandi umhverfismál.

Við innkaup á vörum er leitast við að velja tegund sem er umhverfisvæn eða merkt með viðurkenndu umhverfismerki. Áhersla er lögð á að verkefni og námsefni sé á rafrænu formi og stefnt að sem minnstri pappírnotkun. Notuðum pappír er safnað saman og sendur til endurvinnslu ásamt gosdósum, flöskum og drykkjarumbúðum. Ræsting skólahúsnæðis fer fram eftir lýsingum GAMES. Haft er í huga að velja þær tölvur sem nota lágmarksorku í hvíld. Leitast er við að nota orkusparandi rafmagnstæki og ljós.

3.1.8 Vinnuverndarstefna

Leitast er við að stuðla að starfsöryggi allra í skólanum. Húsnæði skólans, búnaður og umhverfi á að fullnægja kröfum og fyrirmælum laga og reglna um öryggi, heilnæmi og vinnuvernd. Í því sambandi er einkum litið til þess að umhverfi sé bjart og rúmgott með réttu hita- og rakastigi, hávaða- og loftmengun sé lítil og búnaður, s.s. stólar og borð, af réttri stærð.

Við skólann starfar öryggistrúnaðarráð sem er tengiliður starfsmanna og stjórnenda. Fulltrúar í ráðið eru valdir af starfsmönnum og skólameistara. Hlutverk öryggistrúnaðarráðs er að skipuleggja og hafa eftirlit með úrbótum varðandi aðbúnað, hollustuhætti og öryggi. Ráðið starfar í samráði við Vinnueftirlit ríkisins og vísar ágreiningsmálum þangað til umsagnar.

3.1.9 Upplýsingastefna

Markmið Menntaskólans í Kópavogi er að nýta upplýsingatækni sem verkfæri í starfi skólans til að þróa framsækna kennsluhætti og námsaðferðir. Skólinn leggur áherslu á að allir nemendur fái tækifæri til nýta tölvur í daglegu starfi og afla sér þekkingar á gagnrýnninn og skapandi hátt. Á þann hátt undirbýr skólinn þá til starfa í alþjóðlegu þekkingar- og upplýsingasamfélagi, segir í upplýsingastefnu MK.

Skólinn leggur áherslu á að allir kennarar skólans búi yfir færni til að nýta sér upplýsingatækni í starfi sínu. Þeim er tryggð þjálfun, ráðgjöf og stuðningur við að tileinka sér nýjungar í hugbúnaði og tölvutækni, m.a. með námskeiðum, vinnustofum og þjónustu. Lögð er áhersla á kennslufræði, s.s. með áherslu á verkefnafræði nám, bæði einstaklings- og hópverkefni, lausnaleit, sjálfstæð og öguð vinnubrögð, þekkingaröflun nemenda og aukna samvinnu. Stefnt er að því að allt kennsluefni annað en útgefnar kennslubækur verði á rafrænu formi eins og kostur er. Lögð er áhersla á að nýta upplýsingatækni við námsmat og gætt er að fjölbreytileika í rafrænu námsmati og tengingu við viðurkennda próffræði.

Skólinn leitast við að hafa vél- og hugbúnað af bestu gerð svo ætíð sé hægt að nýta fullkornustu tækni við kennslu og miðlun upplýsinga. Lykilatriði er að allir nemendur hafi fartölvu og nýti hana í öllum námsgreinum. Nota á náms- og kennsluumhverfi á vef, Moodle, í öllum áföngum. Hugbúnaður er valinn með það að markmiði að þjóna nemendum og starfsmönnum á fljótvirkan og öruggan máta, jafnframt að hann sé fjölbreyttur og svári þörfum mismunandi nemendahópa.

Nemendur mega ekki fara inn á netsíður sem snerta ekki skólastarfið í MK. Ef þeir fylgja ekki reglum um tölvunotkun geta þeir átt á hættu að missa aðgang að tölvum skólans.

3.2 Þróunarverkefni

Í skólasamningi MK og mennta- og menningarmálaráðuneytis³⁰ eru talin upp þrjú þróunarverkefni sem unnið skal að í MK og njóta styrks úr Þróunarsjóði framhaldsskóla. Verkefni eru eftirtalin:

- *Námskráargerð og almenn þróun í námi og kennsluháttum í tengslum við innleiðingu nýrra framhaldsskólalaga.* Markmið og skipulag verkefnisins er að móta nýjar námslínur og aðferðir til kennslu í skólanum og skapa nýtt verklag við gerð námsbrauta og skólanámskrár. Þessari vinnu er lokið og búið er að færa áfangalýsingar inn í rafrænan gagnagrunn mennta- og menningarmálaráðuneytis. Stefnt er að því að hefja kennslu samkvæmt nýrri skólanámskrá haustið 2013. Nokkrir áfangar verða þó tilraunakenndir næsta skólaár.
- *Námsbraut til þriðja þreps í ferðamálafræði, tvær útgönguleiðir.* Markmiðið er að bjóða nemendum sem koma úr grunnskóla víðtækan almennan grunn fyrir nám í matvælagreinum. Náminu á að ljúka með formlegu lokaprófi sem flokkast sem „önnur lokapróf“ samkvæmt skilgreiningu ráðuneytis menntamála. Verið er að leggja loka-hönd á skipulag brautarinnar. Kennsla hefst haustið 2013.
- *Útfærsla á nýjum námslínunum og aðferðum til kennslu á þrepi 3 – samstarfsverkefni MK, Menntaskólans í Hamrahlíð, Borgarholtsskóla og Fjölbrautaskólans í Breiðholti.* Markmiðið með samstarfiskólanna er að fá heildstæða mynd af námsframboði í framhaldsskólum skv. nýjum framhaldsskólalögum. Auk þess að móta nýjar námslínur og aðferðir til kennslu í skólunum og skapa nýtt verklag við gerð námsbrauta og námskráa. Verkefninu er lokið.

Á skólaárinu 2011–2012 er unnið að eftirtöldum skólaþróunarverkefnum:³¹

- *Framhaldsskólabraut.* Mennta- og menningarmálaráðuneytið og MK hafa gert samning um þróunarverkefnið sem nýtur styrks úr Verkefnasjóði skólasamninga skólaárið 2011–2012. Brautin er í tilraunakennslu.
- *Áframhaldandi þróun ISO gæðakerfis.* Mennta- og menningarmálaráðuneytið, MK, VMA og Tækniskólinn hafa gert samning um þróunarverkefnið *Grunnur að gæðakerfi* sem nýtur styrks úr Verkefnasjóði skólasamninga skólaárið 2011–2012.

³⁰ 308 Menntaskólinn í Kópavogi: skólasamningur 2010–2012.

³¹ Margrét Friðriksdóttir, bréf til úttektaðila, dags. 21.10.2011.

- *Þverfagleg viðfangsefni.* Uppsetning þverfaglegra áfanga fyrir alla nemendur skólans. Markmiðin eru tvíþætt: Að efla nemendur í sjálfstæðum og öguðum vinnubrögðum og að þeir geti yfirfært þekkingu á milli greina, að hvetja kennara til breyttra vinnubragða og fjölbreyttari kennsluhátta. Verkefninu mun ljúka haustið 2012 þegar ráðgert er að hefja kennslu þverfaglegra áfanga.
- *Dæmabraut í matreiðslu.* Fagstjóri matreiðslu ásamt fagstjóra matartækna og áfangastjóra verknáms vinna að dæmabraut í matreiðslu í samstarfi við mennta- og menningarmálaráðuneyti. Áætlað er að vinnunni ljúki á haustönn 2011.
- *Meistaránám matvælagreina, nýtt námsskipulag, lotukerfi.* Tilraunakennt var nýtt meistaránám í matvælagreinum skólaárið 2010–2011 og er það í þróun innan skólans.
- *Nýtt umsjónarkerfi.* Á skólaárinu 2011–2012 er unnið að þróun nýs umsjónarkerfis fyrir nemendur undir átján ára aldri. Tólf kennarar taka þátt í verkefninu undir stjórn námsráðgjafa, námstjóra og áfangastjóra.

3.3 Mat úttektaraðila

- Gildandi skólanámskrá MK er frá 2007 og lög um framhaldsskóla eru frá 2008. Of langur tími er liðinn frá endurskoðun og uppfærslu námskrárinnar.
- MK hefur sett sér mörg metnaðarfull markmið um innra starf og starfshætti. Skólinn þarf að ígrunda með hvaða hætti hann getur helst stuðlað að framgangi þeirra og styrkt kennara og annað starfsfólk sem námssamfélag til að ná þeim sem best.
- Símat færist stöðugt í vöxt án þess að dregið hafi úr fjölda prófdaga. Huga þarf að fljótandi skilum á milli skilgreindra kennslu- og prófdaga.
- MK leggur áherslu á að allir kennarar skólans búi yfir færni til að nýta sér upplýsingatækni í starfi sínu, kennslu sem námsmat. Þeim er tryggð ákveðin þjálfun, ráðgjöf og stuðningur, m.a. með námskeiðum, vinnustofum og þjónustu.
- MK hefur sett fram skipuleg stefnuþlög á mörgum sviðum sem virðast fullnægjandi í hvívetna.
- Metnaðarfull kennslumarkmið eru sett fram í upplýsingastefnu MK. Hins vegar skortir nokkuð á að skólinn leiti ítarlegra svara um fullnustu þeirra, til dæmis með því að spyrja nemendur þéttar en gert er út í notkun mismunandi kennsluaðferða.
- MK vinnur vel og skipulega að fjölbreyttum þróunarverkefnum, ýmist einn sér eða í samvinnu við aðra.

4 Nemendur

Formleg aðkoma nemenda að kennslu er í gegnum setu þeirra í skólanefnd og í skólaráði. Í viðtali við formann nemendafélagsins sem jafnframt situr sem fulltrúi nemenda í skólaráði kom fram að það væri „geðveikt áhugavert að taka þátt í skólaráði.“ Í ráðinu væri leitað eftir sjónarmiðum hennar sem fulltrúa nemenda.

Nemendur geta sagt skoðun sína á kennslu hvers áfanga í gegnum kennslukannanir sem fram fara í þriðjungi kenndra áfanga á hverri önn (áfangamat). Auk þessa geta nemendur lagt fram formlegar kvartanir sem þá eru skráðar og teknar fyrir í skólaráði. Að öðru leyti virðast nemendur ekki þátttakendur í gæðaeftirlitinu og eiga ekki fulltrúa í ýmsum rýnihópum gæðakerfisins.

Almennt virðast nemendur ánægðir með skólann og þá kennslu sem þeir njóta þar og í viðtali við nemendur kom skýrt fram það mat þeirra að MK væri góður skóli. Í áfangamati á vorönn 2011 kváðust 85% nemenda ánægðir með kennarann sinn og staðfestu nemendur það í viðtali að sú niðurstaða væri í samræmi við þeirra upplifun. Í matinu sögðu 90% nemenda kennara vel undirbúna, vel skipulagða og fylgja kennsluáætlun. Kennarar hefðu örugga framkomu, brygðust vel við spurningum og athugasemdum og mismunuðu ekki nemendum.³²

Af niðurstöðum áfangamats að ráða þá virðist tölvunotkun í tímum ekki trufla nemendur mjög né að leikir eða flakk á neti taki upp tíma þeirra. Í samtölum við nemendur kom þó fram að meira sé um það en fram kemur í könnunum og það staðfestist einnig í viðtölum við kennara.³³

Nemendur segja að almennt sé vel á þá hlustað. Þeir telja sig vita vel um það hvert þeir eiga að snúa sér ef þeir þurfa að koma einhverju á framfæri við stjórnendur eða kennara. Auðvelt sé að hitta aðstoðarskólameistara, hann sé alltaf við og það sama megi segja um námsráðgjafa.

4.1 Námsráðgjöf

Hlutverk námsráðgjafa er að gæta hagsmuna nemenda og leiðbeina þeim, bæði varðandi nám og persónuleg mál. Námsráðgjafar annast greiningar halda utan um þær og ákvarða um lengri próftíma. Mikið er um slíkar greiningar s.s. um athyglisbrest, lesvanda og kvíða. Að þeirra sögn geta þeir ekki sinnt þessum nemendum sérstaklega utan það að láta kennara vita um þá og biðja þá um að sýna þeim tillitssemi og leyfa þeim að fá lengri próftíma. Nemendur fá enga sérkennslu. Nemendur með greinda lestrarörðugleika nýta sér Blindrabókasafnið til að fá hlustunarefni. Þá fá nemendur prófaðstoð ef námsráðgjafar meta það svo að þeir þurfi þess með. Námsráðgjafar annast starfskynningar og kynningu til brautskráningarefna svo og til nemenda sem eru á framhaldsskólabraut á frekara námi. Nemendur á framhaldsskólabraut sem sækja vilja um áframhaldandi nám í MK að námi loknu á brautinni geta leitað ráðgjafar hjá námsráðgjöfum við námsvalið.

4.2 Nemendur með sérþarfir

Í 34. grein laga um framhaldsskóla segir að á framhaldsskólastigi skuli veita nemendum með fötlun, sbr. 2. grein laga nr. 59/1992, um málefni fatlaðra, og nemendum með tilfinningalega eða félagslega örðugleika kennslu og sérstakan stuðning í námi. Láta skal í té sérfræðilega aðstoð og viðeigandi aðbúnað eftir því sem þörf krefur. Nemendur með fötlun skulu stunda

³² *Sjálfsmatskýrsla 2010–2011*, bls. 14.

³³ Sama heimild.

nám við hlið annarra nemenda eftir því sem kostur er. Kveðið er á um að nemendur með leshömlun hafi aðgang að sérsniðnum námsgögnum eftir föngum og framhaldsskólum ber að gera grein fyrir því í skólanámskrá hvernig staðið er að skimun og greiningu leshömlunar ásamt eftirfylgni og stuðningi við nemendur. Þá eiga framhaldsskólar að leitast við að veita þeim nemendum sérstakan stuðning sem eiga við sértæka námsörðugleika að stríða eða veikindi.

MK skipuleggur námsframboð sitt með tilliti til þess ákvæðis framhaldsskólalaga að allir sem lokið hafa grunnskólanámi skuli eiga þess kost að hefja nám í framhaldsskóla. Að sögn skólameistara hefur MK alltaf haft það að stefnumiði að skólinn taki við öllum nemendum. Það sé spennandi og krefjandi viðfangsefni. Ekki stefnan að reka elítuskóla. Sá hópur sem mestrar úrlausnar þarfnast eru nemendur sem eru með einhvers konar greiningar, þeir eiga ekki eins sterka málsvara og skilgreindir fatlaðir nemendur. Í ljósi þessa býður skólinn sértæk námstilboð. Aðgengi að MK er gott fyrir hreyfihamlaða, s.s. í hjólastól, og þeir sækja allt nám með öðrum nemendum.

Fjölsmiðja er í Kópavogi og situr skólameistari í stjórn hennar, aðstoðarskólameistari er varamaður. Að mati hans þyrfti skólinn að eignast sérstakt verkstæði/vinnustofur til að geta betur mætt enn fjölbreyttari hópi nemenda. Skólinn sé og vilji vera í miklum og nánum tengslum við samfélagið.

4.2.1 Framhaldsskólabraut

Framhaldsskólabraut er starfrækt við MK og er þetta annað skólaárið sem brautin er starfrækt. Brautin er skipulögð fyrir nemendur sem ekki uppfylla inntökuskilyrði á stúdentsprófsbrautir eða ráða ekki við byrjunaráfanga á þeim. Þetta eru jafnframt nemendur sem ekki eiga erindi á starfsbrautir, teljast ekki fatlaðir og eiga að geta staðið sig í samfélaginu en finna ekki nám við hæfi. Mikill þrýstingur er utan frá um að taka mjög greindarskerta nemendur inn í framhaldsskólabraut. Að mati stjórnenda er það óráðlegt því hún er ekki fyllilega aðgreind, heldur er nemendum hennar blandað inn í ýmsa námshópa en hefur jafnframt sérstaka heimastofu. Það fyrirkomulag hefur reynst mjög vel.

Framhaldsskólabrautin er í þróun í MK og að sögn áfangastjóra gengur á ýmsu. Markmiðið er að koma til móts við nemendur þar sem þeir eru staddir. Gengið er út frá því að best sé að nálgast nemendur með nýjum hætti en endurtaka ekki námsefni og kennsluhætti úr grunnskóla. Teymi sem samanstendur af námsráðgjafa og umsjónarkennara annast námsbrautina. Gerðar eru einstaklingsnámskrár fyrir nemendur. Áhersla er lögð á:

- Nýjar námsgreinar í bland við grunngreinar
- Námsbrautin sveigjanleg og lotur stuttar þar sem úthald nemenda er yfirleitt lítið
- Umsjón mikil og samstarf kennara gott auk þess sem upplýsingar til foreldra eru miklar
- Vikulegir fundir með nemendum til að styrkja liðsheild
- Kennsla í því að fara út fyrir þægindarammann og láta reyna á líkamlegan og andlegan styrk.³⁴

Að mati skólameistara þyrfti skólinn fleiri úrræði á almennum bóknámsbrautunum. Allt gert til að hjálpa til en vildu sjá meira gert.

4.2.2 Lestrarörðugleikar

Talsvert er um nemendur í skólanum með lestrarerfiðleika en skólinn hefur getið sér orð fyrir þjónustu við nemendur með dyslexíu eða annan lesvanda. Námsráðgjafar halda utan um lestrargreiningar nemenda og þeir rúmlega 100 nemendur sem eru með greiningu eru á lista sem námsráðgjafar senda kennurum til upplýsingar. Nemendum með greinda lestrarörðug-

³⁴ *Ársskýrsla 2010*, bls. 18.

leika er boðið upp á að nota stærra letur, hafa lit á blöðum eða tölvuskjá, lengdan próftíma og reynt er að taka tillit til þeirra, t.d. varðandi stafsetningu í tungumálum o.s.frv. Einstaka nemendur fá próf lesin fyrir sig, vinna próf á tölvur og þá er í ákveðnum tilfellum heimilað að taka munnleg próf í stærðfræði. Reynt að gera það sem hægt er að gera og lítið kostar. Nemendum er bent á hljóðbækur frá hljóðbókasafni Blindrabókasafnsins í Kópavogi og farið er yfir með þeim hvernig slík tækni getur nýst þeim sem best.³⁵

4.2.3 Starfsbraut fyrir einhverfa

Rekin er sérstök starfsbraut fyrir einstaklinga sem hafa fengið einhverfugreiningu og miðast öll kennsla og skipulag við þarfir þeirra. Markmið brautarinnar er að bjóða nemendum fjögurra ára framhaldsskólanám á forsendum þeirra, meðal annars með því að sækja almenna áfanga eftir því sem hverjum hentar. Einn nemandi hefur þegar brautskráðst með stúdentspróf. Kennt er eftir TEACCH-aðferðafræði: Meðferð og menntun fyrir einhverfa einstaklinga og aðra með boðskiptahamlanir. Kennsluáætlanir eru einstaklingsbundnar og mat fer fram í lok hverrar annar. Áhersla er lögð á einstaklingskennslu svo og að nemendur læri að vinna saman í hóp. Meginmarkmiðið er að gera þessa einstaklinga færari um að takast á við daglegt líf utan skólans.

4.3 Nemendur af erlendum uppruna

Í Kópavogi eru fjölmargir íbúar af erlendum uppruna. Það vekur því nokkra undrun hve nemendur úr þeirra hópi eru fáir í MK, þeir voru um 20 á haustönn 2011. Fleiri hefja nám en eiga margir stutta viðdvöl. Skólameistari segir hafa verið reynt að setja upp sérstakan stuðning við þessa nemendur en það hafi ekki tekist nema á einstaklingsgrundvelli vegna þess hve þátttakan var lítil. Þá hafa sérstakir áfangar í íslensku fyrir nema af erlendum uppruna (ÍSA-áfangar) verið kenndir reglulega. Skólinn hefur vakið athygli á þessu máli við skólanefnd Kópavogsbæjar og vonast er til að unnt sé að efla þennan hóp til frekara náms en nú er.

4.4 Nemendafélag MK

Í MK er starfandi nemendafélag, NMK. Það heldur úti sérstakri heimasíðu sem tengd er heimasíðu skólans auk þess að vera á facebook. Hlutverk félagsins er einkum að standa fyrir öflugu félagslífi og taka þátt í stjórn skólans eftir því sem lög og reglur segja fyrir um. Þeir nemendur sem greiða félagsgjöld fá sjálfkrafa aðild og njóta ákveðinna sérkjara umfram aðra.

Daglegur rekstur félagsins er í höndum framkvæmdaráðs sem kosið er til eins árs í senn. Framkvæmdaráðið sér til þess að nefndirnar innan nemendafélagsins standi undir sínu og að það sé alltaf eitthvað um að vera í félagslífi skólans. Núverandi formaður er María Skúladóttir.

Þau félög sem starfa innan NMK eru Sauðkindin, leikfélag NMK sem sér m.a. um að setja upp leikrit ár hvert; tónlistarnefnd sem sér um lagasmíðakeppni og söngkeppni; skemmtinefnd sem stendur fyrir böllum og árshátíð; Listafjélagið sem sér um skemmtikvöld, svokölluð ostakvöld, allt að einu sinni í mánuði; ritnefnd sem sér um skólablöð, s.s. *Sinfjötla* við lok hvers skólaárs; íþróttanefnd sem sér um ýmsa íþróttaviðburði og íþróttakeppnir; Askur og Embla sem sér um Gettu betur, Morfis og annað slíkt.

Tyllidagar eru þemadagar sem haldnir eru á haustönn. Þá er tekið tveggja daga frí frá venjubundnu skólastarfi til þess að brjóta upp hversdagslegar annir.

³⁵ Sama heimild bls. 19.

Við upphaf hvers skólaárs fara nýnemar, framkvæmdaráð NMK, félagsráðunautur og einn kennari í tveggja daga skólaferðalag til þess að efla innbyrðis tengsl nemenda og kynna þeim starfsemi NMK.³⁶

Í viðtali við framkvæmdaráð NMK kom fram að skólinn væri mjög skiptur. Annars vegar væru það stúdentsprófsbrautirnar sem héldu vel saman og hins vegar almennu brautirnar og verknám. Verknámsbrautirnar tækju lítinn þátt í félagsstarfinu en hjálpuðu til eftir því sem óskað er. Mikið væri að gera hjá verknáminu og því lítill tími til að sinna félagsstarfinu í skólanum og þá væri námið þar meira í bekkjarformi og því héldu nemendur þar meira saman heldur en í bóknámsbrautunum. Verknámsnemar eru almennt eldri en nemar í bóknámi og mikil vinna er með námi hjá verknáminu auk alls konar keppna.

Að mati framkvæmdaráðs er ekki horft á kjör í félagsstarfinu sem hagsmuni tiltekinna brauta. Framboð eru ekki mörg til starfa í NMK og núverandi framkvæmdaráð var sjálfkjörið því ekki komu fleiri framboð. Af hálfu þess er unnið að því að hleypa auknu lífi í félagslífið sem að þeirra sögn var illa stundað á síðasta skólaári og verður áhersla lögð á að fá fleiri nemendur til að gefa kost á sér til framboðs fyrir næsta kjör. Hlutverk NMK varðandi hagsmunagæslu er ekki stórt að sögn nemenda en aðeins er um það að nemendur beri sig upp við formann varðandi mætingar.

4.5 Mat úttektaraðila

- Nemendum líður almennt vel í MK. Þeir eru ánægðir með kennara sína, þeir segja aðgengi að stjórnendum gott og að á skoðanir þeirra sé hlustað.
- MK leggur metnað í að taka við öllum sem þangað vilja sækja. Engum umsækjanda er til dæmis vísað frá á grundvelli greindarskerðingar, þroskahömlunar, einhverfu eða annarrar greiningar.
- Þjónusta við nemendur, óháð námslegri eða félagslegri stöðu þeirra, virðist í góðu lagi.
- Skólinn getur gert betur í að laða til sín nemendur af erlendum uppruna.
- Félagslíf nemenda er fjölbreytt en skiptist nokkuð eftir námsleiðum. Það er bein afleiðing af mikilli fjölbreytni skólans og breiðu aldursbili þeirra sem hann sækja.

³⁶ NMK; *Skólanámskrá Menntaskólans í Kópavogi*, 2007, bls. 21–22.

5 Mannauður

Tæpur helmingur kennara (46%) í MK er með fyrstu háskólagráðu og kennsluréttindi, 36% eru með hærri háskólagráðu og kennsluréttindi, 11% hafa aðra menntun og kennsluréttindi en sex kennarar (7%) eru án tilskilinna réttinda, sjá töflu 3. Af 97 kennurum skólans eru 95 menntaðir í þeim greinum sem þeir kenna.

Tafla 3: Menntun kennara.³⁷

Prófgráða	Fjöldi	%
BA/BS-próf með kennsluréttindi	45	46,4
MA/MS/M.Ed.-próf með kennsluréttindi	32	33,0
Doktorspróf með kennsluréttindi	3	3,1
Háskólapróf án kennsluréttinda	4	4,1
Önnur menntun með kennsluréttindi	10	10,3
Önnur menntun án kennsluréttinda	3	3,1
Alls:	97	100

5.1 Starfsmannastefna

Starfsmannastefna MK miðar að því að tryggja starfsmönnum góð starfsskilyrði og aðstæður til þess að dafna í starfi. Markmiðið er að stuðla að því að MK gegni lögbundnum hlutverkum sínum og uppfylli réttmætar væntingar sem gerðar eru til skólans og starfsmanna hans. Allir kennarar og aðrir starfsmenn eru valdir til starfa þannig að menntun þeirra og hæfileikar nýtist markmiðum skólans sem best.

Menntaskólinn í Kópavogi ætlar til þess af starfsmönnum sínum að þeir sýni

- alúð og góða fyrirmynd í starfi
- vilja og hæfni til samstarfs
- frumkvæði og sjálfstæði
- skilning og ábyrgð
- sveigjanleika og aðlögunarhæfni

Starfsmenn skólans ætlast til þess að

- starfslýsingar og skyldur séu skýrar
- þeim sé veitt tækifæri til þess að dafna í starfi m.a. með aukinni ábyrgð, endurmenntun og góðum vinnuanda
- þeim sé sýnt traust, tillitssemi og hreinskilni
- þeir fái að leggja sitt af mörkum til að félagslegt vinnuumhverfi sé gott
- þeir fái tækifæri til þess að taka þátt í ákvarðanatöku um málefni sem varða störf þeirra sérstaklega
- starfsöryggi þeirra og laun séu eins trygg og hægt er

5.2 Endurmenntunarstefna

Í *Skólanámskrá MK* er birt stefna skólans um símenntun- og starfsþróun starfsfólks MK. Þar segir að mikilvægt sé að allt starfsfólk hafi rétt til endurmenntunar og því sé gefinn kostur á að sækja námskeið sem haldin eru til að efla hæfileika þeirra í starfi. Skólinn býður upp á námskeið og vinnustofur í tölvunotkun. Í stefnunni segir að skólinn leggi ríka áherslu á sjálfsmat og að starfsþróun fari fram innan veggja skólans. Litið er á regluleg starfsmannasamtöl

³⁷ Margrét Friðriksdóttir, bréf til úttektaðila, dags. 21.10.2011.

milli skólameistara og starfsfólks sem lið í starfsþróun en þar gefst starfsfólki kostur á að koma skoðunum sínum á framfæri og fá endurgjöf á vinnuframlag sitt.

Formleg endurmenntun kennara fer fram á vegum Samstarfsnefndar um endurmenntun kennara en einstakir framhaldsskólar fá ekki fjárveitingar til þeirra hluta. MK býður hins vegar upp á fyrirlestra um fagleg efni á kennarafundum og starfsdögum sem styttri námskeið, s.s. í skyndihjálpi, tölvuforritum, prófagerð og námskrárvinnu eftir því sem áherslur og verkefni liggja hverju sinni.

5.3 Starfsmannavelta

Starfsmannavelta í MK var 6,3–6,8% síðustu tvö árin fyrir bankahrunið 2008, féll niður í 2,1% það ár, var 3,8% 2009 og 4,1% árið 2010. Sé litið til kennara einna sést að stærstur hluti þeirra, 52%, hefur unnið við skólann í ellefu ár eða lengur en 11% hafa skemmri starfsaldur en þrjú ár, sjá töflu 4.³⁸

Tafla 4: Starfsaldur kennara við MK.

Starfsaldur	Fjöldi	%
<3 ár	11	11,3
3–5 ár	18	18,6
6–10 ár	18	18,6
11–15 ár	12	12,4
>15 ár	38	39,2
Alls:	97	100

Að mati skólastjórnenda gengur vel að fá bæði verknáms- og bóknámskennara til starfa. Fullt hús sé af góðum kennurum og gefa þurfi þeim verðug verkefni til starfsþróunar. Nýir kennarar eru ráðnir til einnar annar í senn og þá ákveðið um frekari ráðningu. Þessi fyrsta önn er ákveðin reynslutími. Þegar ákvörðun er tekin um endurráðningu er leitað upplýsinga hjá fagstjórum um hvernig gengið hafi hjá viðkomandi.

5.4 Móttaka nýrra kennara

Í MK hafa verið mótaðar ISO-verklagsreglur (VKL-206) um móttöku nýrra kennara og starfsmanna og útbúinn gátlisti (GAT-017). Í upphafi starfs er nýliðum gert að sækja eins dags námskeið þar sem þeir fá fræðslu um ýmislegt er varðar starf við MK. Lögð er áhersla á eftirfarandi þætti: Stefnu og stjórnun; kennslu; námsframboð; starf umsjónarkennara og námsráðgjöf; skólasókn og forvarnir; skólareglur; tölvunotkun og rafrænar veggtöflur í kennslustofum; INNU; Moodle; húsnæði; öryggismál. Skólameistari, aðstoðarskólameistari, áfangastjórar, námsráðgjafar, umsjónarmenn og fjarvistarfulltrúi annast fræðsluna.

5.5 Siðareglur

MK hefur mótað siðareglur fyrir starfsfólk skólans. Þar segir að sérhver starfsmaður:

- Ræki starf sitt án manngreinarálits og leitist við að byggja upp gagnkvæmt traust.
- Gæti fyllsta trúnaðar um persónuleg málefni starfsmanna og nemenda, sem hann verður áskynja um í starfi sínu og geta haft neikvæð áhrif á viðkomandi einstakling með umfjöllun.

³⁸ Margrét Friðriksdóttir, bréf til úttektaðila, dags. 21.10.2011.

- Virði hæfni, ábyrgð og skyldur annarra starfsmanna og treysti fag- og verkþekkingu þeirra.
- Forðist með óviðeigandi háttum eða orðavali að lítillækka annan starfsmann eða nemanda eða áreita á hvern þann hátt sem honum er mótfallið.

Ennfremur segir að í öllu starfi sínu vilji stjórnendur Menntaskólans í Kópavogi stefna að góðum og nútímalegum stjórnunarháttum. Þeir leitist við að hafa samráð við starfsfólk um málefni vinnustaðarins er það varðar og beiti sér fyrir virku upplýsingastreymi. Ábyrgð og vald stjórnenda gagnvart starfsmönnum skuli vera vel skilgreint og starfsmönnum ljóst.

Rafrænt fréttabréf (ÁSA-fréttir) er sent út vikulega að loknum stjórnendafundi.

5.6 Mat úttektaraðila

- Skólinn er vel mannaður fagfólki til kennslu og hæfu fólki til annarra starfa. 92,8% kennara eru með leyfisbréf sem framhaldsskólakennarar, þar af 39% með meistaraþróf eða hærri prófgráðu. Hlutfall réttindakennara er heldur herra í MK en að meðaltali í framhaldsskólum landsins.³⁹
- Starfsmannavelta er tiltölulega lítil og var minnst við bankahrunið 2008. Liðlega helmingur kennara er með ellefu ára starfsaldur eða meira og nærfellt 40% kennara er með meira en fimmtán ára starfsaldur. Það gefur til kynna að starfsmannavelta kunni að verða nokkur á næstu árum.
- Verklagsreglur MK um móttöku nýrra starfsmanna eru til fyrirmyndar.

³⁹ Hagstofa Íslands. (2012). Talnaefni – Skólamál – Framhaldsskólar.

6 Skólabragur

Í *Skólanámskrá MK* (bls. 4) eru lagðar línur um það hvers konar samfélag skólinn vill vera. Þar segir meðal annars að kappkostað sé að fylgjast vel með því sem hæst ber í námsefnisgerð, þróun kennslugagna og búnaðar. Skólinn geri miklar kröfur til kennara og veiti þeim svigrúm til sjálfstæðis og frumkvæðis í starfi. Áhersla sé lögð á að skapa nemendum þroskandi starfsumhverfi, temja þeim þróðmennsku, stuðla að sjálfstæði þeirra í vinnubrögðum, efla sjálfsaga og gagnrýna hugsun. Þá segir að skólinn vilji „vera nemendum til fyrirmyndar um fornar dyggðir, iðjusemi, árvekni og stundvísi“ og að þar sé „lögð áhersla á þekkingu, þroska og þróun ... með hag nemenda og starfsmanna að leiðarljósi.“

Í viðtölum staðfesta nemendur mörg þessara atriða. Þeir segja kennara koma fram við sig af virðingu, þeir séu stundvísir og þeir hlusti eftir sjónarmiðum nemenda sinna. Sama gildi um aðgengi að stjórnendum, öðru starfsfólki og allt viðmót. Þessi afstaða staðfestist vel í áfangamati beggja anna skólaárið 2010–2011 þar sem nemendur lýsa mikilli ánægju með kennara sína og vinnu þeirra. Í nýnemakönnun haustið 2010 sögðu liðlega 90% svarenda að þeim liði vel í skólanum og svipað hlutfall hafði þegar eignast nýja vini.

Nemendur segja einelti lítið í skólanum og almennt sé vel að þeim búið. Hins vegar vefst fyrir þeim að skilgreina hvað aðgreini MK frá öðrum framhaldsskólum en nefna þó Kópamessu, ostakvöld og busavíglu sem dæmi um grónar hefðir.

Í rýnihópi kennara var fjölbreytt námsframboð og fjölbreyttur nemendahópur nefnt sem helstu einkenni á menningu skólans en líklega vanti fasta samnefnara. Skólasöngur er ekki til en Kópamessusöngur er sunginn á Kópamessu á hverri önn. Sameiginlegt rými vantar þar sem hægt er að kalla alla nemendur saman til sameiginlegra stunda.

Skólabragur MK virðist einkennast af rósemi og andrúmsloftið innan skóla gott. Á móti kemur að einingarnar eru margar og samkennd er að líkum meiri innan þeirra en með allri heildinni. Þannig var Hótel- og matvælas skólinn gjarnan tekinn sem dæmi um sterka heild og bóknámsnemar sögðust eiga lítil samskipti við aðra. Í heild nýtur skólinn þess og það bindur hann á vissan hátt saman að hann er eini framhaldsskólinn í Kópavogi og þar með stolt almennra borgara sem bæjarstjórnar. Þar skiptir ekki minnstu máli, að sögn viðmælenda, hve fjölbreyttir námskostirnir eru á Digraneshálsinum sjálfum sem utan hans.

6.1 Mat úttektaraðila

- Skólabragur MK virðist einkennast af rósemi og gagnkvæmri virðingu allra aðila.
- Sameiginleg skólamenning í MK er fremur veik í hugum nemenda sem starfsmanna. Ástæðunnar er meðal annars að leita því hve skólinn rúmar ólíkar námsbrautir og marga aldurshópa.
- Skólann skortir rými fyrir sameiginlegt samkomuhald af hvaða tagi sem er.

7 Stjórnun og rekstur

Menntaskólinn í Kópavogi starfar undir yfirstjórn menningar- og menntamálaráðherra samkvæmt lögum nr. 92/2008 um framhaldsskóla með áorðnum breytingum. Skipulag yfirstjórnar skólans er skilgreint í stjórnunarhandbók hans og staðfest með skólasamningi við mennta- og menningarmálaráðuneyti.⁴⁰ Stjórnunarhandbók er endurskoðuð og uppfærð á rýnifundum stjórnenda og gæðastjóra tvisvar á ári. reglulegar úttektir eru gerðar á stjórn-skipulagi skólans, stefnu og markmiðum. Skipurit Menntaskólans í Kópavogi er birt sem fylgiskjal 3.

Skólameistari stjórnar daglegum rekstri og starfi MK og gætir þess að skólastarfið sé í samræmi við lög, reglugerðir, aðalnámskrá og önnur gildandi fyrirmæli á hverjum tíma. Hann ber ábyrgð á að fylgt sé fjárhagsáætlun og hefur frumkvæði að umbótastarfi. Aðstoðarskólameistari vinnur með skólameistara við daglega stjórn og rekstur. Áfangastjórar skipuleggja, stjórna og hafa faglega umsjón með rekstri áfangakerfis og skipulagi náms.

Stjórnendur skipa stjórnendaráð sem jafnframt er gæðaráð skólans. Stjórnendaráð fundar vikulega um einstök málefni. Árlega er gefin út ársskýrsla skólans þar sem fram koma ýmsar upplýsingar og lykiltölur úr starfsemi og rekstri skólans.

7.1 Skólanefnd

Í hverjum framhaldsskóla skal starfa skólanefnd sem skipuð er af ráðherra til fjögurra ára í senn. Hún skal skipuð tveimur fulltrúum tilnefndum af sveitarstjórn og þremur án tilnefningar. Áheyrnarfulltrúar eru þrír með málfrelsi og tillögurétt. Einn þeirra skal skipaður af kennara-fundi, annar af nemendafélagi skólans og hinn þriðji af foreldraráði. Skólameistari er framkvæmdastjóri nefndarinnar og situr fundi hennar með málfrelsi og tillögurétt. Um hlutverk nefndarinnar vísast að öðru leyti til gildandi laga.⁴¹

Skólanefnd MK sem nú situr var skipuð árið 2009. Núverandi formaður skólanefndar er Flosi Eiríksson, fulltrúi Kópavogsbæjar.⁴² Nefndin markar ekki áherslur í starfi skólans með sama hætti og starfsmenn skólans. Hins vegar kallar skólanefnd oft til sín aðila, s.s. fjármála-stjóra, aðstoðarskólameistara, fulltrúa atvinnulífs, fagstjóra o.fl. Þegar sérstök málefni eru á dagskrá nefndarinnar.

Skólanefnd MK fundar að meðaltali einu sinni í mánuði nema sérstök verkefni liggi fyrir. Fundað er í hádegi og fundartíminn klukkutími. Formaður og skólameistari koma sér saman um fundarboðun. Skólameistari ræður miklu um gerð dagskrár enda framkvæmdastjóri nefndarinnar. Ef ekki tekst að fara yfir öll mál á dagskrá er annar fundur boðaður. Þetta hefur mælst mjög vel fyrir og fundir verða skilvirkari. Mikið er lagt upp úr þéttum tengslum við bæjaryfirvöld í Kópavogi og eru fundargerðir skólanefndar sendar bæjarstjórn þar sem þær eru lagðar fram til umræðu og kynningar.

7.2 Skólaráð

Í skólaráði sitja auk skólameistara og aðstoðarskólameistara, tveir kennarar, tveir nemendur, áfangastjórar verknáms og bóknáms. Þá koma námsráðgjafar á fundi í skólaráði þegar erindi á þeirra vegum eru tekin fyrir. Ráðið er skólameistara til aðstoðar og ráðgjafar um stjórn skólans. Hlutverk þess er að:

- Fjalla um starfsáætlun skólans og framkvæmd hennar.

⁴⁰ Gildandi skólasamningur er til þriggja ára frá og með 1. janúar 2010.

⁴¹ Lög um framhaldsskóla nr. 92/2008, 5. gr.

⁴² Skólanefnd MK, fundargerð 19. nóvember 2010.

- Fjalla um skólareglur, umgengnishætti í skólanum, vinnu- og félagsaðstöðu nemenda.
- Veita umsögn um erindi frá skólanefnd, almennum kennarafundi, nemendaráði, einstaklingum, skólameistara og menntamálaráðuneyti sé þess óskað.
- Fjalla um mál sem varða einstaka nemendur. Með slík mál skal farið sem trúnaðarmál.

Skólaráð getur vísað erindum sem það hefur fjallað um, ásamt umsögn, til skólanefndar, kennarafundar eða nemendafélags.⁴³

7.3 Rekstur skólans

Í skólasamningi MK og menntamálaráðuneytisins 2010–2012 er samið um að MK haldi áfram þeirri stefnu sinni að starfa innan fjárheimilda. Frávik verði ekki umfram 4%. Til að stuðla að þessu gerir skólinn kröfur um að:

- a) Launagreiðslur séu í samræmi við gildandi kjarasamninga. Launaliður fari ekki umfram 76% af rekstrarkostnaði skólans.
- b) Leitað sé tilboða/útboða í allar helstu rekstrarvörur.
- c) Í skólanum séu 10 verklegar stofur matvælagreina. Upprunalegur (frá 1996) búnaður er í stofunum en líftími tækjanna er 10–15 ár. Skólinn gerir áætlun um endurnýjun búnaðar í verklegum stofum matvælagreina og hafist verði handa við breytingar í stofu V-27 skólaárið 2010–2012. Endurnýjun ljúki fyrir árið 2020.
- d) Framkvæma árlegar úttektir á húsnæði skólans og aðbúnaði nemenda og starfsfólks skv. áætlun skólans um innri úttektir.

Ef niðurstöður rekstrar 2010 eru skoðaðar kemur í ljós að afgangur varð af rekstri. Heildartekjur skólans námu 904,7 m.kr. en rekstrarútgjöld 874,2 m.kr. Rekstrarafgangur ársins er því 30,5 m.kr. Markmið skólasamnings um að launagreiðslur færu ekki yfir 76% af rekstrarkostnaði náðist en þær námu 74,2% rekstrar.

Í *Ársskýrslu 2010* (bls. 37) kemur fram að fjárhagsstaða MK er góð og það staðfestu stjórnendur ítrekað í viðtölum. Sú hefur samt ekki alltaf verið raunin, sjá töflu 5.

Tafla 5: Afkoma MK 1998–2010 í m.kr.

Ár	Afkoma árs	Uppsafnað
1998	-13,114	-46,343
1999	-32,596	-78,939
2000	-43,204	-122,143
2001	-40,512	-162,655
2002	-18,243	-180,898
2003	47,562	-133,336
2004	44,142	-89,194
2005	48,642	-40,552
2006	33,515	-7,037
2007	13,058	6,021
2008	1,598	4,423
2009	40,315	44,738
2010	30,470	75,208

Halli var mikill um og upp úr aldamótum og gripið var til strangra aðhaldsaðgerða, m.a. var dregið verulega úr orkunotkun sem vegur þungt í rekstri. Að sögn skólameistara var meginástæða hallans sú að árið 1996 tók skólinn yfir kennslu í hótél- og matvælagreinum og samhliða var tekið í notkun 5000 fm sérbúið verknámshús. Fjárveitingar voru ekki í samræmi

⁴³ Skólaráð.

við aukið umfang á starfsemi skólans og tók nokkur ár að koma jafnvægi á þann rekstur. Einnig var reiknilíkanið, að sögn fjármálastjóra, miðað við bóknámsskóla en ekki verknám. Nokkur lagfæring fékkst 2003 en ekki til fulls.

Að sögn skólameistara og fjármálastjóra þurfti enn að grípa til aðgerða við hrúnið 2008 til þess að missa ekki tókin, m.a. var hætt að kenna grunnskólanemum, dregið var úr samstarfi við aðila utan skóla, s.s. myndlistaskóla, námshópar voru stækkaðir, millistjórnendum var fækkað og eða starfshlutfall þeirra skert. Kennsla í kvöldskóla og fjarnámi var skert. Dregið var úr valmöguleikum nemenda og yfirvinna kennara og stjórnenda skorin niður. Afleiðing þess síðasttalda er að kennarar og stjórnendur við MK raðast neðarlega miðað við starfssystkini sín í öðrum skólum í kjarakönnunum. Rýnihópur kennara taldi að of langt hefði verið gengið í stækkun námshópa, hún bitni á nemendum, einkum þeim sem standa höllum fæti fyrir. Þá lýstu kennarar óánægju með launakjör sín og sögðu launaprep sparlega notuð.

Skólinn rekur ekki íþróttahús. Íþróttakennslan er boðin út og er ekki í töflu. Nemendur fara í líkamsræktarstöðvar eða íþróttafélög og stunda æfingar þar. Þurfa að mæta 25 sinnum til að fá einingu. Þjálfarar (íþróttakennarar) þurfa að skrifa uppá mætingar nemenda. Skólinn kaupir æfingakort og afhendir nemendum og virðast viðbrögð nemenda við þessu jákvæð. Reynt er að halda vel utan um mætingar og upplýsingagjöf til nemenda. Þegar þetta fyrirkomulag var sett á haustið 2004 var sparnaður skólans að sögn skólameistara um það bil 25%. Hins vegar hefur það mælst svo vel fyrir hjá nemendum að um 50% fleiri nemendur sækja nú íþróttir en áður var. Þar sem kostnaður skólans er tengdur þátttöku (kortin) þá er ekki lengur sparnaður af þessu kerfi.

Skólinn innheimtir 25.000 kr. í efnisgjöld í verknámi og nemendur í kvöldnámi greiða þriðjung kennslukostnaðar. Enginn hefur heimild til innkaupa fyrir skólann nema með samþykki skólameistara og aðstoðarskólameistara. Innkaupastjóri sér um innkaup á öllum vörum sem notaðar eru í skólanum bæði til verknáms og bóknáms. Innkaup eru veigamikill þáttur, ekki síst allt sem þarf til matvælagreinanna. Innkaupastjóri er í fullu starfi og um hans hendur fara nær allir aðdrættir, hvort heldur er til bóknáms eða verknáms, að undangengum beiðnum. Að sögn fjármálastjóra hefur þetta fyrirkomulag sparað mikla fjármuni. Utan innkaupastjóra hafa skólameistari, aðstoðarskólameistari, skrifstofustjóri og bókasafnið innkaupakort, aðrir ekki.

Skólanefnd fylgist vel með fjármálum skólans að mati formanns nefndarinnar. Nefndin er til samráðs við ákvörðun skólagjalda og hefur hún litið svo á að hún eigi að leggja mat á þau. Álit formanns er að skólinn sé í mjög góðum rekstri og velti ótrúlegum upphæðum. Skólastjórnendur hafi náð mjög góðum tókum á reiknilíkaninu og sýnt bæði gætni og aðhald í hvívetna.

7.4 Mat úttektaraðila

- MK lýtur traustri og faglegru forystu stjórnenda.
- Skýr verkaskipting er á milli skólameistara og aðstoðarskólameistara og gott samstarf virðist vera innan stjórnunarteymis skólans.
- Stjórnkerfi MK er í fullu samræmi við ákvæði laga. Skólanefnd og skólaráð funda reglulega. Engin grein er gerð fyrir þessum tveimur nefndum í skipuriti né skólanámskrá.
- Mikil umskipti hafa orðið í rekstri MK frá árinu 2003. Fyrir þann tíma var umtalsverður halli á rekstri skólans rekstrarafgangur allar götur síðan. Búið er að greiða uppsafnaðan taprekstur og árið 2010 nam uppsafnaður rekstrarafgangur rúmum 75 milljónum króna.
- Hörðum og markvissum aðhaldsaðgerðum hefur verið beitt til að ná þessum árangri.
- MK hefur náð þeim markmiðum gildandi skólasamnings að launakostnaður nemi ekki hærri upphæð en 76% rekstrarkostnaðar.

8 Innra mat

„Markmið mats og eftirlits með gæðum starfs í framhaldsskólum er að: a. veita upplýsingar um skólastarf, árangur þess og þróun til fræðslufirvalda, starfsfólks framhaldsskóla, viðtökuskóla, atvinnulífs, foreldra og nemenda, b. tryggja að starfsemi skóla sé í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og aðalnámskrár framhaldsskóla, c. auka gæði náms og skólastarfs og stuðla að umbótum, d. tryggja að réttindi nemenda séu virt og að þeir fái þá þjónustu sem þeir eiga rétt á samkvæmt lögum.

Hver framhaldsskóli metur með kerfisbundnum hætti árangur og gæði skólastarfs á grundvelli 40. gr. með virkri þátttöku starfsmanna, nemenda og foreldra eftir því sem við á. Framhaldsskóli birtir opinberlega upplýsingar um innra mat sitt, tengsl þess við skólanámskrá og áætlanir um umbætur.⁴⁴

Formlegur undirbúningur að sjálfsmati í MK hófst vorið 1997 og ári síðar var ákveðið að vinna eftir ISO9000 stöðlunum. Í framhaldi þar af hófst reglubundið sjálfsmat og innra eftirlit með starfsemi skólans vorið 1999 og sjálfsmatsáætlanir⁴⁵ og sjálfsmatsskýrslur hafa verið unnar árlega af gæðaráði skólans frá 2002. Ráðið var stofnað sama ár. Jafnframt var matið gert rafrænt og hefur verið svo síðan.

Gæðaráð MK er einnig stjórnendaráð (skólameistari, aðstoðarskólameistari og áfanga-stjórnarnir tveir) ásamt gæðastjóra sem fyrst var ráðinn undir árslok 2006. Stjórnendaráð fundar vikulega samkvæmt boðaðri dagskrá og eru gæðamál fastur fundarliður. Úrbætur, forvarnir og aðrir þættir gæðamála sem koma upp á fundum stjórnendaráðs undir liðnum gæðamál eru þannig í stöðugri umfjöllun. Hugsunin að baki er sú að tvinna daglegan rekstur og gæðamál saman í eina heild.⁴⁶

Gæðastjóri starfar samkvæmt starfslýsingu en gæðastefna skólans byggir bæði á lögum um framhaldsskóla og skólasamningi á milli MK og mennta- og menningarmálaráðuneytis. Það felur í sér:

- Að stöðug fræðsla fer fram innan skóla um gæðastjórnun og gæðaeftirlit og leitast er við að tengja gæðavinnu og innra mat.
- Að safna og miðla upplýsingum um skólastarfið til fræðslufirvalda, starfsfólks, viðtökuskóla, atvinnulífs, foreldra og nemenda.
- Að tryggja að starfsemi skólans sé í samræmi við ákvæði laga, reglugerða, aðalnámskrár og skólanámskrár.
- Að gæði náms og skólastarfs séu tryggð með skýrum verkferlum, innra eftirliti og virkum umbótum.
- Að greindar séu sterkar og veikar hliðar skólastarfsins og unnið að sívirku umbótastarfi.
- Að tryggja að réttindi nemenda og starfsmanna séu virt og að þeir fái þjónustu samkvæmt lögum.
- Að unnið sé samkvæmt gæðamarkmiðum skólans.⁴⁷

Árið 2002 var lokið við uppsetningu á GÁMES-gæðakerfinu og skólinn fékk vottun Heilbrigðiseftirlitsins á gæðahandbók fyrir hótél- og matvælasviðið. Gæðaráð hefur umsjón með og ber ábyrgð á framkvæmd kerfisins samkvæmt sérstakri gæðahandbók GÁMES.⁴⁸

MK hefur vottað gæðakerfi, ISO 9001:2008, sem staðfestir að skólinn nálgist verkefna-stjórnun með kerfisbundnum hætti. Ferlar eru festir í sessi og skjalfestir sem merkir að

⁴⁴ Lög um framhaldsskóla nr. 92/2008, 40. og 41. gr.

⁴⁵ Sjálfsmatsáætlanir.

⁴⁶ Sjálfsmatsskýrsla 2010–2011, bls. 3–10.

⁴⁷ Gæðastefna.

⁴⁸ Sjálfsmatsskýrsla 2010–2011, bls. 4–5.

nemendur og foreldrar eiga alltaf að fá sambærilega þjónustu. Vottunin tekur til stúdentsprófs á bóknámsbrautum og í ferðagreinum, kennslu til sveinsprófs í hótél- og matvælagreinum og kennslu í hótélstjórnun. Með henni hefur MK alþjóðlega viðurkenningu á stjórnkerfi sínu og rekstri sem á að vekja traust og gera stjórn og rekstur skólans gagnsæjan.

Að skilgreina verklag og verkferla er kjarninn í gæðastjórnunarkerfinu. Mikilvægt er að verkferlar séu ljósir, svo sem við skipulagningu kennslu, uppsetningu kennsluáætlna, innritun nemenda, þjónustu bókasafns, ráðningu starfsfólks, námsmat, mat á gæðum kennslu, fjármálastjórn. Viðurkenndir úttektaraðilar hafa tekið út ISO 9001 gæðakerfi MK á hálfis árs fresti frá 2009, síðast í nóvember 2011.

Að mati stjórnenda MK, kennara og nemenda, hefur margt áunnist með innleiðingu kerfisins. Starfsemi skólans er vel skilgreind og verklag og viðmið í skólastarfinu ljós. Rýni á einstaka verkferla er í gangi jafnt og þétt og skólinn uppfyllir kröfur framhaldsskólalaga um mat og eftirlit með gæðum í starfinu. Nýir starfsmenn tala um að kerfið sé aðgengilegt og ferlar skýrir. „Það er samdóma álit okkar sem störfum í MK að ISO 9001 gæðakerfið hafi gert mjög góðan skóla að enn betri skóla.“⁴⁹

Sem dæmi um notkun gæðakerfisins í daglegu starfi má nefna að kennsluáætlanir eru allar samræmdar, auðvelt er að nota formið sem lagt er fyrir og fylgst er með því að áætlanir séu birtar á réttum tíma. Miðannarmat er sjálfsmat kennara og því er meðal annars ætlað að tryggja að gripið sé til viðeigandi úrlausna í tæka tíð ef með þarf. Ef kennari hefur einhverra hluta vegna þurft að víkja verulega frá kennsluáætlun þarf að hann að gera sérstaka grein fyrir ástæðum þess. Nákvæmar skilgreiningar á hlutverkum umsjónarkennara og hvað þeim ber að gera með nemendum sínum er annað svið sem komist hefur í mjög gott lag með innleiðingu kerfisins. Áhersla er lögð á að gæðakerfið sé fyrst og fremst umbótamiðað og það nái aðeins að þröskuldi kennslustofunnar. Innan hennar hefur hver kennari algerlega óskert faglegt sjálfstæði og frelsi til þess að ná settum markmiðum eftir þeim leiðum sem hann telur réttastar.

Gæðamarkmið og gæðatengd verkefni MK eru:

- Að uppfylla opinberar kröfur um gæði og fyrirkomulag menntunar.
- Að endurskoða sífellt kennda námsáfanga.
- Að gera áfangamat einu sinni á önn.
- Að rýna öll lokapróf út frá markmiðum um próftækni og samræmt útlit.
- Að meta reglubundið aðra þjónustu skólans.
- Að gera árlegar viðhorfskannanir meðal nýnema.
- Að meta reglulega stöðu hvernar fagdeildar.
- Að gera árlega úttekt á húsnæði og öðrum aðbúnaði starfsfólks og nemenda.
- Að gera reglulega úttekt á stjórnskipulagi skólans, stefnu og markmiðum.
- Að gera reglulega stöðumat á ýmsum áhrifaþáttum, s.s. vinnu nemenda með námi, brottfalli nemenda og stöðu brautskráðra.
- Að funda a.m.k. árlega með öðrum kjarnaskólum.
- Að hafa formlega samstarfssamninga við sambærilega innlenda og erlenda skóla.
- Að halda fenginni gæðavottun á GAMES-kerfinu.
- Að halda fenginni gæðavottun samkvæmt ISO 9001 staðlinum.⁵⁰

Í gæðahandbók MK eru öll skjöl er tengjast ISO 9001 gæðakerfi skólans. Auk skjala er lúta að verklagsreglum og vinnulýsingum eru þar starfslýsingar allra starfa, áfangalýsingar, kennsluáætlanir, miðannar- og áfangaskýrslur kennara. Gæðahandbókin er vistuð á sérstökum netþjóni innan skólans ásamt stjórnunar- og rekstrarhandbók og telur samtals hundruð skjala. Greinargóð lýsing á framkvæmd innra mats og annarra gæðamála í MK er í *Sjálfsmatsskýrslu*

⁴⁹ ISO.

⁵⁰ *Sjálfsmatsskýrsla 2010–2011*, bls. 7 og 11.

2010–2011. Þar eru einnig birtar niðurstöður áfangamats fyrir skólaárið 2010–2011, ítarlegar áætlanir um viðhorfskannanir og ýmis önnur atriði fyrir almanaksárin 2010 og 2011, auk margvíslegra annarra upplýsinga um starfsmannasamtöl, kennslumat, rýni kennsluáætla, sjálfsmatsskýrslur deilda, móttöku nýnema og nýnemakönnun, móttöku nýrra kennara, prófamat, innkaupaeftirlit, húsnæði, og fleira.

Að sögn skólameistara er kostnaður við rekstur gæðakerfis MK (ISO) í meginatriðum þrjúþættur: a) 40% starfshlutfall gæðastjóra; b) kostnaður við ytri úttektir tvisvar á ári; c) innri úttektir. Þessi kostnaður nær ekki hálfu prósentu af rekstri skólans. Fjárframlag til hans vegna þessa verkefnis er sérgreint eitt prósent á launalið. Verkefnið er því rekið innan fjárheimilda. Einn netþjónn er einvörðungu nýttur í þágu kerfisins, mikil vinna hefur farið í og fer í að aðlaga það og þróa áfram, greiða þarf vottunaraðilum fyrir þá þjónustu sem þeir veita. Kerfið er orðið hluti af daglegu starfi skólans, liggur í baklandi hans og örðugt er þar með sundurliða kostnað þess nákvæmlega frá öðrum rekstri stofnunarinnar.

Aðeins öðru máli gegnir um GÁMES-kerfið sem lýtur einkum að hreinlæti og geymslu matvæla, meðal annars eru tekin stroksýni af borðum og gólfum með reglulegu millibili. Slíkt er skylda í matvælaeignaði og þar með er óhjákvæmilegt að nota viðurkennt eftirlitskerfi í skóla sem menntar fólk til starfa á þeim vettvangi.

Í fylgiskjölum 4–6, er aðstoðarskólameistari lét góðfúslega í té, eru birt þrjú dæmi úr gæðahandbók MK sem sýnishorn um það hvernig unnið er að gæðamálum innan skólans. Í fyrsta lagi er ein verklagsregla, VKL-210 Innkaup og endurnýjun á tækjum (fylgiskjal 4), og síðan tveir gátlistar. Hinn fyrri um nýja starfsmenn, GÁT-017 (fylgiskjal 5), og sá síðari er dæmi um kennsluáætlun í dönsku, GÁT-045H (fylgiskjal 6).

8.1 Mat úttektaraðila

- MK hefur unnið mikið og markvert starf varðandi uppbyggingu eigin gæðakerfis (ISO) og sjálfsmats.
- Gæðakerfi MK (ISO) er umfangsmikið og tekur til flestra þátta skólastarfsins. Það er umbótamiðað og brugðist er við ef eitthvað fer úrskaiðis. Kerfið felur í sér talsverða skráningu sem gerir það markvissara en ella.
- Gæðakerfi MK (ISO) tryggir meðal annars að starfslið skólans á auðvelt með að koma á framfæri skráðum athugasemdum um hvaðeina.
- Reglubundin úttekt á gæðakerfinu (ISO) og vottun utanaðkomandi aðila tryggir stöðugleika.
- Sjálfsmatsskýrsla MK er að mestu lýsing á gæðakerfi skólans (ISO) en minna er greint frá niðurstöðum sjálfsmats (öðru en áfangamati), þ.e. hvernig miðar að þeim markmiðum sem skólastarfinu eru sett.
- Í sjálfsmatsskýrslu skortir ígrundun á markmiðum skólans sem og túlkun á niðurstöðum áfangamats.
- Áfangamatið þarf að taka betur mið af markmiðum og stefnu MK um kennslu.
- Gæðamarkmið MK (ISO) snúa lítið að kennslunni sjálfri þótt skólinn hafi skýr markmið um hana.
- Kostnaður við rekstur gæðakerfa MK (ISO og GÁMES) er allmikill en fyllilega réttlætanlegur.

9 Foreldrasamstarf og ytri tengsl

Við hvern framhaldsskóla skal starfa foreldraráð. Hlutverk ráðsins er að styðja við skólastarfið, huga að hagsmunamálum nemenda og í samstarfi við skólann að efla samstarf foreldra og forráðamanna ólöggráða nemenda við skólann. Kjósa skal í stjórn ráðsins á aðalfundi þess. Foreldraráð tilnefnir einn áheyrnarfulltrúa í skólanefnd.⁵¹

Í MK er starfandi foreldrafélag sem stofnað var haustið 2007 og fer það með hlutverk foreldraráðs. Upplýsingar um félagið eru á heimasíðu skólans, þar eru lög þess, stefnumótun og fundargerðir. Núverandi formaður er Ólöf Pálína Úlfarsdóttir.

Tilgangur félagsins er: að auka vitund og þekkingu forráðamanna um réttindi og skyldur sínar og barna þeirra; að vera samráðs- og samstarfsvettvangur forráðamanna í samráði við stjórn nemendafélagsins, umsjónarmann félagsmála og forvarnarfulltrúa skólans; að auka sýnileika og nánd forráðamanna sem veiti yfirvöldum, skólastjórnendum, kennurum og nemendum stuðning í starfi; að koma á, efla og tryggja gott samstarf forráðamanna og starfsfólks skólans; að hvetja til aukins stuðnings og hvatningar forráðamanna við börn sín og nám þeirra; að vera bakhjarl skólans og auka áhrif forráðamanna sem hagsmunahóps; að standa vörð um réttindi nemenda til menntunar og farsæls þroska.⁵²

Að sögn fulltrúa félagsins er starfsemi félagsins ekki lífleg. Foreldrar eru ekki enn meðvitaðir um að það er skylda að starfrækja foreldraráð við skólann og hversu mikilvægt það er fyrir foreldra að fylgja börnum sínum eftir í framhaldsskóla. Að sögn foreldra eru foreldrar/forráðamenn nýnema boðaðir til fundar í MK í upphafi skólagöngu. Á þeim fundi er starfsemi foreldraráðs kynnt.

Foreldrafélagið lætur forvarnir mjög til sín taka og á gott samstarf við forvarnarfulltrúa skólans. Að sögn foreldra er erfitt að sækja fé til forvarnarstarfs. Félagið hefur látið til sín taka innan bæjarfélagsins og beitt sér fyrir því að skemmtistaðir afgreiði ekki nemendur undir lögaldri og þá hefur félagið einnig komið því til leiðar að skemmtistöðum sem ekki fóru að reglum var lokað. Þá beitti félagið sér fyrir því að MK gerðist þátttakandi í verkefninu *heilsueflandi framhaldsskóli*.

Foreldrar segja að yfirvöld skólans hafi sýnt áherslumálum foreldrafélagsins mikinn skilning og tekið undir með þeim. Mikill vilji er meðal stjórnar að efla starfsemi félagsins og eru áform um að ná fleiri foreldrum til þátttöku í starfinu. Vekja þarf áhuga foreldra í samfélaginu. Félagið hefur reynt að standa fyrir fræðslu til foreldra en félagið hefur ekki fjárhagslegt bolmagn til þessa þar sem fyrirlestrar kosta peninga sem foreldrafélagið hefur ekki. Nú er unnið að því á vegum foreldrafélagsins að stofna hlutafélag sem heitir náms-gagnasjóður. Honum er ætlað að kaupa og lána síðan efnalítum nemendum námsbækur.

Á fundi með foreldrum nýnema sem haldinn er árlega við upphaf haustannar fer skólameistari yfir helstu stefnumál skólans og forvarnarfulltrúi yfir forvarnarstefnuna. Áfangastjórar gera grein fyrir brautarlýsingum, námsvali o.fl. Skólanámskrá hefur ekki verið lögð fyrir foreldrafélagið til umsagnar.

Einn af kennurum skólans er tengiliður við foreldrafélagið og hefur hann aðstoðað við að koma upplýsingum á framfæri við foreldra. Á vef skólans eru upplýsingar um foreldrafélagið og þar er hægt að skoða lög félagsins, stefnumótun og fundargerðir.

9.1 Tengsl við stofnanir og félagasamtök

MK sinnir hlutverki kjarnaskóla í hótél-, matvæla- og ferðagreinum með a.m.k. einum fundi á ári með öðrum skólum er falla undir verksvið kjarnaskóla. Það kallar á að skólinn geri

⁵¹ Lög um framhaldsskóla nr. 92/2008, 50. grein.

⁵² Foreldrafélag.

formlega samstarfssamninga við sambærilega innlendar stofnanir og félagasamtök til að efla þróunarstarf, faglega vitund starfsmanna og víðsýni nemenda.

MK á í samstarfi við Háskólann á Hólum um ferðafræðinám. Þá er MK í formlegu samstarfi við Iðuna fræðslusetur ehf sem er fræðslumiðstöð fimm iðngreina auk ferðaiðnaðarins. Sæmundur fróði er samstarfsverkefni Iðunnar fræðsluseturs og Hótel- og matvælagólans í Kópavogi. Markmið Sæmundar fróða er að efla símenntun í hótel- og matvælagreinum og skyldum greinum, þ.m.t. ferðaþjónustu. MK leggur mikla áherslu á samstarf við atvinnulíf, m.a. vegna starfsþjálfunar nema í grunnnámi hótel- og matvælagreina og ferðamálanema.

MK sinnir samstarfi við Akademíu Breiðabliks og Akademíu HK og gefur nemendum kost á að sækja nám í íþróttufræðum hjá þessum félögum.

9.2 Sérstök verkefni skólans

MK annast kennslu í Krýsuvík. Fyrir það verkefni er greitt sérstaklega sem nemur einu stöðugildi framhaldsskólakennara. Starfið í Krýsuvík er mikilvægur hlekkur í starfsemi meðferðarheimilisins. Kennarar hafa útbúið áfanga sem miðast við þarfir og getu hvers nemanda fyrir sig og er unnið eftir námskrá sem er sérsniðin fyrir kennsluna á staðnum.

Annað sérverkefni er kennsla í fangelsinu í Kópavogi. Fyrir það verkefni er greitt sérstaklega sem nemur hálfu stöðugildi framhaldsskólakennara. Ýmist kenna kennarar á staðnum eða nemendur koma í MK.

Í þrjú ár hefur MK verið í sérstöku samstarfi við Vinnumálastofnun og tekið inn í skólann atvinnulaus ungmenni undir merkjum „Ungt fólk til athafna.“ Markmið námsins er að virkja atvinnulaust ungt fólk á aldrinum 18–24 ára. Haft er í huga að hluti hópsins hætti í skóla áður en skyldunámi var lokið. Námið þarf að vera aðlaðandi og lokamarkmið skýr. Þetta starf hefur verið algjörlega óháð því átaksverkefni sem nú er í boði að frumkvæði ríkisstjórnarinnar, „Nám er vinnandi vegur.“

9.3 Erlend samskipti

MK leggur áherslu á erlent samstarf og skilgreinir það í skólanámskrá. Sérstök áhersla er lögð á erlend samskipti á sérsviðum skólans, þ.e. á sviði hótel- og matvælagreina og ferðagreina. Einnig er vaxandi áhugi á samskiptaverkefnum á sviði tungumála.⁵³

MK á í mjög góðu samstarfi við César Ritz hótelskólann í Sviss um nám í hótelstjórnunarfræðum og er boðið upp á að nemendur taki fyrsta árið af þriggja ára BS-námi í hótelstjórnun í MK. Síðari árin tvö taka nemendur í Sviss.

Önnur samstarfsverkefni sem MK er aðili að eru:

- VOEMAT (Vocational Management Training for the Tourism Industry) – er tveggja ára samstarfsverkefni milli Íslands, Eistlands og Stóra Bretlands, styrkt af Leonardo da Vinci áætlun Evrópusambandsins. Verkefninu er ætlað að veita stjórnendum og millistjórnendum í opinberum og einkareknum ferðaþjónustufyrirrákjum af öllum stærðum og gerðum tækifæri til framþróunar í starfi.
- AEHT – Association of European Hotel and Tourism. Menntaskólinn í Kópavogi hefur um tíu ára skeið verið aðili að Evrópusamtökum hótel- og ferðamálagólans sem taka til um 300 skóla og stofnana á þessu sviði í 30 löndum. MK tekur árlega þátt í Evrópukeppni nemenda og hefur nemendum skólans vegnað sérstaklega vel, hafa fimm sinnum staðið á verðlaunapalli í bakaragreinum og fjórum sinnum í ferðagreinum.
- Nemendur og kennarar Hótel- og matvælagólans taka þátt í Norrænni nemaleppni í framreiðslu og matreiðslu sem og matarhátíðinni „Food and Fun.“

⁵³ Upplýsingar fengnar af heimasíðu MK.

- Þriggja ára Comenius samstarfsverkefni um jafnréttismál, staðalmyndir og mótun kynimynda. Markmið verkefnisins er að stuðla að auknu jafnræði milli kynja og gera nemendur meðvitaðri um hvernig kyn mótar veruleika þeirra eigin stöðu. Samstarfslöndin eru Belgía, Eistland, Noregur og Spánn auk Armeníu. Þrjú kennarar taka þátt í verkefninu fyrir hönd MK.
- Stærðfræðikennarar skólans taka þátt í viðamiklu verkefni, *Math is BEAU*, sem er styrkt af Comenius. Meginmarkmið þess er að glæða áhuga nemenda á stærðfræði. Að því koma nemendur og kennarar frá MK, N.-Írlandi, Frakklandi, Ítalíu, Tyrklandi og Spáni. Farnar hafa verið þrjár ferðir til Spánar, Írlands og Frakklands og voru tveir til fjórir nemendur ásamt kennurum í hverri ferð. Verkefninu lýkur á vordögum 2012.
- Ferðamálastólinn fékk styrk frá Leonardo til að senda tvo nemendur til starfsþjálfunar í Rovaniemi. Skólinn hefur áður sent nema til námsdvalar þangað og hefur tekist gott samstarf milli MK og skóla í héraðinu.

9.4 Mat úttektaraðila

- Foreldrafélag er starfandi við MK. Það vinnur að metnaðarfullum viðfangsefnum en þátttaka er lítil í starfsemi þess.
- Foreldrafélag sinnir hlutverki foreldraráðs og tilnefnir fulltrúa í skólanefnd og skólaráð.
- Skólanámskrá hefur ekki verið til umfjöllunar í foreldrafélaginu en hins vegar hefur skólameistari haldið fund á haustin með foreldrum nýnema þar sem gerð hefur verið grein fyrir helstu stefnumálum skólans, námsbrautir skólans hafa verið kynntar og forvarnarmálefni.
- Foreldrafélagið/foreldraráð þarf að vera sýnilegra á heimasíðu MK. Félagið þarf að geta notað svæðið til að koma á framfæri upplýsingum til foreldra og auglýsingum um viðburði.
- MK sinnir mikilvægum samfélagslegum verkefnum með því að sinna kennslu í Krýsuvík og í fangelsinu í Kópavogi.
- Lítil tengsl eru af hálfu MK við almennt atvinnulíf í Kópavogi annað en það sem varðar hótél- og matvælanám.
- MK er í miklum erlendum samskiptum, einkum á sviði hótél-, matvæla- og ferðamálanáms.

10 Niðurstöður

Menntaskólinn í Kópavogi er fjölbreyttur skóli. Hann var stofnaður sem hreinn bóknámsskóli (menntaskóli) en á tíunda áratug síðustu aldar voru MK, Hótel- og matvælkólinn og Ferðamála- og leiðsöguskólinn sameinaðir undir einum hatti. MK er því reistur á þremur stoðum og virðist sameining skólanna hafa heppnast vel. Áhersla hefur verið lögð á að hver eining héldi sínum sérkennum og þeim ólíku tengslum sem skólarnir höfðu út í samfélagið.

MK er eini framhaldsskólinn sem starfræktur er í Kópavogi og skynja forystumenn skólans sterkt það samfélagslega hlutverk skólans að mæta breytilegum þörfum nemenda. 1365 nemendur voru innritaðir í skólann haustið 2011 og stunda þeir nám á 20 skilgreindum námsbrautum. Meðalstærð námshópa í skólanum er 22,8 nemendur. Piltar eru í meirihluta í nemendahópnum eða 61% en stúlkur 39%. Í samræmi við ákvæði 32. gr. laga um framhaldsskóla 92/2008 um rétt til náms hefur skólinn lagt sig eftir að þróa námsbrautir fyrir nemendur sem ekki hafa náð lágmarkseinkunum til að hefja nám á hefðbundnum bóknámsbrautum. Þá hefur skólinn lagt sig eftir að byggja upp starfsbraut fyrir einhverfa nemendur. Upptökusvæði skólans eða nærumhverfi er ekki skýrt skilgreint í skólasamningi en sagt að þjónustusvæði MK sé Kópavogsbær þegar litið er til bóknámsins eingöngu en landið allt sé litið til verknámsins. Í skólasamningi er sú áhersla lögð að 60–70% innritaðra nemenda í bóknám komi af þjónustusvæðinu en 65,5% nemenda skólans í bóknámi koma frá Kópavogi og hefur því markmiði skólasamnings verið náð að þessu leyti.

MK er áfangaskóli þar sem öllu námi er skipað niður í skilgreinda námsáfanga. Áfangar í verknámi og bóknámi eru samkenndir eftir því sem mögulegt er en verknámsáföngum er raðað upp í hefðbundið bekkjarform. Innan MK er því bæði að finna hefðbundið bekkjarform og áfangakerfi þar sem nemendur skipast í námshópa eftir þeim áföngum sem þeir hafa valið sér. Þetta gerir það að verkum að þátttaka nemenda í skólalífínu verður með ólíkum hætti auk þess sem bóknám og verknám kalla á mismunandi vinnuframlag námsmanna. Þá eru verknámsnemendur að jafnaði eldri en hinir.

Skólanámskrá hefur ekki verið endurnýjuð frá 2007 en hafinn er undirbúningur að endurskoðun hennar í ljósi nýrrar aðalnámskrár. Mikilvægasta breytingin með nýlegum lögum um framhaldsskóla varðar skipulag náms þar sem framhaldsskólum er ætlað að gera sínar eigin námsbrautarlýsingar og leggja þær fram til staðfestingar ráðherra. Gildistöku þessa ákvæðis laganna hefur verið frestað til ársins 2015.⁵⁴ Því hefur minni áhersla verið lögð á þessa vinnu af hálfu MK en þess ber þó að geta að unnið hefur verið að mótun framhaldsskólabrautar fyrir nemendur sem ekki uppfylla inntökuskilyrði á stúdentsprófsbrautir eða ráða ekki við byrjunaráfanga á þeim.

Ljóst er að framundan er umtalsverð vinna allra hlutaðeigandi aðila í MK við að móta ýmsa þætti hins faglega skólastarfs á grundvelli nýlegra framhaldsskólalaga og aðalnámskrár. Námskráin skilgreinir til dæmis sex grunnþætti menntunar sem eiga að vera sýnilegir í öllu námi og kennslu, starfsháttum, skipulagi og þróunaráætlunum. Ætlast er til að lykilhæfni og grunnþættir fléttist saman og myndi burðarstoðir í öllu starfsumhverfi og skólabrag. Það felur í sér nýja hugsun og nýjar viðmiðanir.

Í skólanámskránni 2007 er ekki sagt hvernig staðið var að gerð hennar en tveir ritstjórar unnu að frágangi hennar. Í henni er gerð grein fyrir stefnu og starfsháttum skólans á ýmsum sviðum skólastarfsins. Á grundvelli þeirra og ISO9000 staðla hafa verið mótaðar margar verklagsreglur og vinnulýsingar sem geymdar eru í gæðahandbók. Í ljósi verklagsreglnanna og í samræði við fagstjóra gera kennarar ítarlegar kennsluáætlanir fyrir hvern kenndan áfanga í skólanum. Verklagsreglurnar og önnur skjöl í gæðahandbókinni eiga að tryggja að skóla-

⁵⁴ Lög um breytingu á lögum nr. 92/2008, um framhaldsskóla (skipulag skólastarfs o.fl.) nr. 71/2010.

starfið sé í samræmi við skólanámskrá. Kerfið (ISO) hefur hlotið vottun utanaðkomandi aðila og hefur verið tekið út reglulega frá 2009. Kennarar eru virkir í matinu og jafnframt eru upplýsingar sóttar til nemenda en lítið er leitað til foreldra. Kerfið felur í sér talsverða skráningu sem gerir það markvissara en ella. Það er umfangsmikið og tekur til flestra þátta skólastarfsins. Það miðar að umbótum og að brugðist sé strax við ef eitthvað fer úrskaiðis. Innra matið mætti hins vegar beina betur sjónum að kennslu í skólanum og hvernig kennurum tekst að ná markmiðum hans um kennsluhætti.

Stjórnun skólans er í traustum skorðum og tekur mið af ákvæðum gildandi laga um framhaldsskóla. Í þeim og nýrri aðalnámskrá er lögð mikil áhersla á lýðræði og valddreifingu. Markmiðið er að tryggja hagsmunaaðilum, s.s. nemendum og foreldrum, aðkomu að ýmsum ákvörðunum innan skóla. Þeir eiga t.d. sína fulltrúa í skólanefnd og skólaráði. Að þessu hefur verið gætt í MK en full ástæða er þó fyrir skólann að huga að því hvort ekki megi skapa nemendum aukna aðkomu að úrvinnslu ýmissa mála er varða innra starf, t.d. með því að veita þeim aðild að gæðaráði, öryggisráði og e.t.v. fleiri nefndum og ráðum. Skólaráð starfar, skólafundur og kennarafundur eru haldnir. Stjórn foreldrafélags fer með hlutverk foreldraráðs og það skipar fulltrúa sinn í skólanefnd og skólaráð. Nemendur eiga fulltrúa í skólanefnd og skólaráði og tilnefnir framkvæmdaráð nemendafélagsins þá fulltrúa. Bæði skólanefnd og skólaráð funda reglulega og fær skólaráð m.a. til umfjöllunar allar formlegar kvartanir frá nemendum. Skólanefnd er virkur samráðsaðili skólameistara. Fundargerðir skólanefndar fara til bæjarstjórnar til umfjöllunar og á þann hátt koma málefni MK þar til umfjöllunar. Tengsl skólans við bæjaryfirvöld eru því mjög virk.

Skólameistari, aðstoðarskólameistari og áfangastjórar og námstjóri mynda stjórnunarteymi skólans og hafa með sér formlegt samstarf. Saman mynda þeir gæðaráð skólans ásamt gæðastjóra. Skipurit skólans er tiltölulega lágrest en í ljósi niðurskurðar var millistjórnendum fækkað, s.s. kennslustjórum, fagstjórum, forstöðumanni bókasafns o.fl. Verkaskipting milli stjórnenda virðist skýr og skipta verklagsreglur gæðakerfis MK þar miklu máli. Rekstur skólans er sömuleiðis í góðu horfi. Frá árinu 2003 hefur skólinn skilað rekstrarafgangi og greitt niður halla sem safnast hafði upp fyrir þann tíma. Mestur var afgangurinn árið 2005 og þrátt fyrir efnahagsþrengingar árána 2009 og 2010 skilaði MK samtals 70 m.kr. afgangi þau ár svo í lok árs 2010 átti skólinn 75 m.kr. í uppsöfnuðum rekstrarafgangi. Stíft aðhald í rekstri og útsjónarsemi hefur skapað skólanum þessa stöðu. Það hefur komið niður á launum kennara sem stjórnenda sem leiðir til þess að MK raðast mjög neðarlega í kjarakönnunum meðal framhaldsskóla í landinu.

Ekki verður annað séð en að MK leggi sig fram um að nám og kennsla sé í samræmi við opinber fyrirmæli og viðurkennda starfshætti. Hafa verður í huga að ný aðalnámskrá tók ekki gildi fyrr en vorið 2011 og tæpast hægt að ætlast til að skólar gætu strax hafið að fullu starf samkvæmt henni. MK virðist almennt vel mannaður og að mati aðstoðarskólameistara hefur gengið vel að fá kennara til starfa í bæði verknám og bóknám. 93% kennara skólans eru með kennsluréttindi og fjórir af hverjum tíu þeirra eru með meistara- eða doktorspróf. Í stefnu skólans er áhersla lögð á fjölbreytileika í kennsluháttum og notkun upplýsinga- og tölvutækni við kennslu. Nemendur nota eigin fartölvur og í öllum áföngum er notast við Moodle kennslukerfi. Kennarar leggja fram kennsluáætlanir og í innra mati skólans er rýnt í þær og fylgst með að yfirferð sé í samræmi við áætlanirnar. Af hálfu skólans er áhersla lögð á að námsmat sé fjölbreytt um leið og það sé leiðbeinandi og hvetjandi fyrir nemendur og greinandi fyrir kennara. Að mati kennara er það svo. Hlutur símats fer stigvaxandi og próflausum áföngum fjölga að sama skapi.

Í MK er unnið að margbreytilegum þróunarverkefnum innan skóla og í samstarfi við aðra. Meðal annars er unnið að mótun námsbrauta í samræmi við ný lög. Skólinn leggur sig fram um að taka vel á móti nýjum kennurum og að þeir séu leiddir inn í starfið. Starfsmannastefna MK felur í sér viljayfirlýsingu um að gera skólann að „góðum vinnustað þar sem gott

og skapandi starf er unnið af áhugasömu, samstilltu, vel menntuðu og ábyrgðarfullu fólki í anda jafnréttis,“ eins og þar segir. Til að svo megi verða þarf starfsfólk að hafa tækifæri til endur- og símenntunar. Í símenntunarstefnu skólans er áhersla lögð á þetta og tækifæri starfsfólks til að sækja námskeið sem efla hæfileika þeirra í starfi. Hluti endurmenntunarinnar er í boði af hálfu skólans en jafnframt þurfa kennarar að sækja um styrki í endurmenntunarsjóð sinn. Skólinn býður upp á námskeið og vinnustofur í tölvunotkun en umhugsunarvert er hversu þröng sú áhersla er. Í ljósi stefnu og markmiða skólans gæti verið ástæða til að beina jafnframt sjónum að fjölbreyttum kennsluháttum og námsmati, jafningjastuðningi eða öðrum mikilvægum þáttum er varða skólastarfið í heild.

MK er í góðu sambandi við yfirvöld bæjarmála í Kópavogi og veita þau skólanum ýmsan stuðning. Gott samstarf virðist vera á milli bæjarbókasafns og skólabókasafns, forvarnarfulltrúi er í samskiptum við félagsmálafyrirvöld Kópavogsbæjar, Leikfélag NMK hefur notið stuðnings og aðstoðar Leikfélags Kópavogs, skólameistarar sitja í stjórn Fjölsmiðju í Kópavogi og almennt virðist MK mjög meðvitaður um samfélagslegt hlutverk sitt. Það gerir það líka að verkum að almennt ríkir mikil jákvæðni í garð skólans í samfélaginu. Breytingar á sjálfræðisaldri höfðu mikil áhrif á samskipti framhaldsskóla við foreldra. MK hefur leitast við að gera þessi samskipti eins lipur og mögulegt er og virðast foreldrar almennt ánægðir með skólann sem námssamfélag.

Á undanförnum árum hefur MK lagt sig fram um að breikka námsframboð sitt til að mæta sem best ólíkum þörfum nemenda. Skólinn hefur lengi getið sér orð fyrir þjónustu við nemendur með lestrarörðugleika af hverju tagi og gegna námsráðgjafar þar mikilvægu hlutverki. Þá hefur skólinn unnið að mótun framhaldsskólabrautar fyrir nemendur sem ekki hafa náð inntökuskilyrðum á hefðbundnar bóknámsbrautir. Við skólann er starfrækt starfsbraut fyrir einhverfa nemendur og hverjum þeirra fengin einstaklingsnámskrá. Brautin hefur sérútbúna aðstöðu í skólanum en reynt er að veita nemendum hennar tækifæri til að sækja almenna áfanga eftir því sem aðstæður leyfa og hverjum hentar.

Húsnæði MK ber þess glögg merki að það er byggt á ýmsum tímum og með mismunandi þarfir í huga. Engar hindranir eru fyrir hreyfihamlaða í skólanum. Mjög vel er að hótél- og matvælagreinunum búið og sama er um starfsbraut fyrir einhverfa. Bóknámið býr við heldur þröngri kost, þrátt fyrir nýlegt bóknámshús, og erfitt er um miklar breytingar. Augljósust er þörfin fyrir rúmgott miðlægt bókasafn með mörgum einstaklings- og hópvinnumsvæðum – menntaver, jafnframt er vinnuástaða margra kennara ærið knöpp og slæmt er að geta hvergi kallað alla nemendur samtímis saman til ýmissa tilfallandi viðburða.

10.1 Styrkleikar og veikleikar

Styrkleikar

- Menntaskólinn í Kópavogi er samsettur skóli með fjölbætt námsframboð, bóklegt sem verklegt. Stjórnendur sýna mikinn vilja til að laga það að þörfum samfélagsins hverju sinni.
- MK er eini framhaldsskólinn í Kópavogi og honum hefur tekist að laða til sín „eðlilegt“ hlutfall bóknámsnemenda úr nærumhverfi sínu.
- MK er kjarnaskóli fyrir landið allt í hótél- og matvæla- og ferðagreinum ásamt því að reka leiðsöguskóla í kvöldnámi.
- Nemendum líður almennt vel í MK.
- MK leggur metnað í að taka við öllum sem þangað vilja sækja.
- Þjónusta við nemendur, óháð náms- eða félagslegri stöðu þeirra, virðist í góðu lagi.
- Skólabragur MK virðist einkennast af rósemi og gagnkvæmri virðingu allra aðila.
- MK lýtur traustri og faglegru forystu stjórnenda.
- Rekstur skólans er í traustum skorðum.

- Í skólanum er unnið mikið og markvert starf varðandi uppbyggingu umbótamiðaðs gæðakerfis (ISO) og sjálfsmats.
- Starfslið MK á auðvelt með að koma á framfæri skráðum athugasemdum.
- Reglubundin úttekt á gæðakerfinu (ISO) og vottun utanaðkomandi aðila tryggir stöðugleika.
- Vel er staðið að viðhaldi og þróun tölvubúnaðar.
- Skólinn vinnur vel og skipulega að fjölbreyttum þróunarverkefnum.
- Foreldrafélag MK vinnur að metnaðarfullum viðfangsefnum.
- MK sinnir mikilvægum samfélagslegum verkefnum með því að sinna kennslu í Krýsuvík og í fangelsinu í Kópavogi.
- MK er í miklum erlendum samskiptum, einkum á sviði hótél-, matvæla- og ferðamálanáms.

Veikleikar

- Skráð brottfall úr námi er of hátt. Unnið er að greiningu og úrbótum innan skóla.
- Námstilboð MK í hótélstjórnun hefur óljósa stöðu innan íslenska framhaldsskólans og það fer fram á ensku.
- Bókasafn MK líður fyrir óljósa verkaskiptingu við stjórnun þess og ófullnægjandi húsakost.
- Gildandi skólanámskrá MK er frá 2007. Of langur tími er liðinn frá endurskoðun og uppfærslu hennar.
- Skólinn getur gert betur í að laða til sín nemendur af erlendum uppruna.
- Sameiginleg skólamenning í MK er fremur veik í hugum nemenda sem starfsmanna.
- Skólann skortir rými fyrir sameiginlegt samkomuhald.
- Skólanefnd og skólaráð koma hvorki fyrir í skipuriti né skólanámskrá.
- Í sjálfsmatsskýrslu skortir ígrundun á markmiðum skólans og túlkun á niðurstöðum áfangamats.
- Áfangamat þarf að taka betur mið af markmiðum og stefnu MK um kennslu.
- Gæðamarkmið MK (ISO) snúa lítið að kennslu þótt skólinn hafi skýr markmið um hana.
- Þátttaka er lítil í starfi foreldrafélags MK og það þarf að vera sýnilegra á heimasíðu skólans.

10.2 Aðgerðir

Í erindisbréfi mennta- og menningarmálaráðuneytisins til úttektaraðila er beðið um að settar séu fram „raunhæfar og rökstuddar tillögur að aðgerðum til úrbóta“ á starfi þess skóla sem úttektin tekur til. Þær tillögur eru eftirfarandi:

- Brýnt er að skólinn hefji þegar vinnu við mótun nýrrar skólanámskrár á grundvelli nýrrar aðalnámskrár fyrir framhaldsskóla. Í skólanámskránni sé skýr grein gerð fyrir því hvernig skólinn hyggst flétta hina sex grunnþætti menntunar í starfshætti skólans, samskipti og skólabrag. Mikilvægt er að skólinn hafi forgöngu um þetta umræðu um þetta efni þannig að sameiginlegur skilningur skapist á hugtökunum og mikilvægi þeirra. Það auðveldar kennurum að taka tillit til þeirra við gerð námslýsinga.
- MK hefur sett sér mörg metnaðarfull markmið um innra starf og starfshætti og þá hefur ný aðalnámskrá í för með sér nýjar áherslur. Skólinn þarf að ígrunda með hvaða hætti hann getur helst stuðlað að framgangi þeirra og styrkt kennara og annað starfsfólk sem námssamfélag til að ná þeim sem best. Faglegt starf af því tagi þar sem kennarar ígrunda sameiginlega eigið starf og starfshætti og upplifa sameiginlega

ábyrgð á innra starfi skólans eykur starfsþroska, stuðlar að skólaþróun og getur dregið úr brottfalli nemenda.

- Símat færirst stöðugt í vöxt í MK án þess að dregið hafi úr fjölda prófdaga. Við gerð kjarasamninga við kennara eða stofnanasamnings þarf að huga að fljótandi skilum á milli skilgreindra kennslu- og prófdaga þannig að heildarstarfstími skólans nýtist nemendum sem best. Höfuðatriði er að kjarasamningar hamli ekki þróun faglegs starfs þar sem hagsmunir nemenda eru hafðir að leiðarljósi.
- Metnaðarfull kennslumarkmið eru sett fram í upplýsingastefnu MK. Hins vegar skortir nokkuð á að skólinn leiti ítarlegra svara um fullnustu þeirra, til dæmis með því að spyrja nemendur þéttar en gert er út í notkun mismunandi kennsluaðferða.
- Skerpa þarf á starfslýsingu starfsmanna skólasafns og verkaskiptingu. Mikilvægt er að unnið verði að því að bæta aðstöðu safnsins þannig að það geti sinnt hlutverki sínu sem upplýsingamiðstöð fyrir nemendur og kennara eins og kveðið er á um í lögum nr. 71/2010. Um leið verði hugað að því að koma upp sameiginlegu rými fyrir fundi á sal, starfsmannafundi og samkomuhald af ýmsu öðru tagi.
- Skólinn hugi að gerð markvissari endur- og símenntunarstefnu til að leiða fram umbætur í skólalastarfinu í ljósi niðurstaðna úr sjálfsmati og stefnumiða skólans.

11 Heimildaskrá

Hér eru að öðru jöfnu aðeins taldar þær heimildir sem vitnað er beint til í meginmáli. Auk þeirra eru ýmis lög og reglugerðir, tölvupóstar frá skólameistara og aðstoðarskólameistara og fleira ótilgreint.

Aðalnámskrá framhaldsskóla: almennur hluti. (2004). Reykjavík: Menntamálaráðuneytið.

Aðalnámskrá framhaldsskóla: almennur hluti. (2011). Reykjavík: Mennta- og menningarmálaráðuneytið.

Ágrip af sögu skólans. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=12&Itemid=88.

Ársskýrsla 2010.

Bókasafn. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=41&Itemid=97

Foreldrafélag. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=646&Itemid=91.

Gæðastefna. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=1308&Itemid=115.

Hjúkrunarfræðingur. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=45&Itemid=101.

Hlutverk og stefnur. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=category&id=47&Itemid=94.

ISO. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=1238&Itemid=22

Leiðarljós Menntaskólans í Kópavogi. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=509&catid=47:Hlutverk%20og%20stefnur&Itemid=94.

Lög nr. 71/2010: lög um breytingu á lögum nr. 92/2008, um framhaldsskóla (skipulag skólastarfs o.fl.).

Lög um framhaldsskóla nr. 92/2008.

Margrét Friðriksdóttir, bréf til úttektaaðila, dags. 21.10.2011.

Mennta- og menningarmálaráðuneytið. (2011). *Skipunarbréf úttektaaðila*, dags. 11. október.

Menntaskólinn í Kópavogi: skólasamningur 2010–2012.

Mötuneyti. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=103.

Námsráðgjöf. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=52&Itemid=104.

NMK. Vefslóð <http://nmk.is/>.

Reglugerð um starfstíma framhaldsskóla og leyfisdaga nr. 6/2001.

Reglur Menntaskólans í Kópavogi. Vefslóð

http://mk.is/images/stories/skjol/reglur_mk_v_11.pdf.

Sjálfsmatsáætlanir. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=category&id=39&Itemid=119.

Sjálfsmatsskýrsla 2010–2011.

Skólanámskrá Menntaskólans í Kópavogi: almennur hluti, 2007. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=36&Itemid=198.

Skólanefnd MK, fundargerð 19. nóvember 2010, vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=1221:9-fundur-skolaneftndar&catid=37:fundur-skolaneftndar&Itemid=90.

Skólaráð. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=38&Itemid=93.

Tölvur. Vefslóð

http://mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=53&Itemid=109.

Upplýsingar af heimasíðu MK. Sótt 20. janúar 2012 af

http://www.mk.is/index.php?option=com_content&view=article&id=39&Itemid=240.

Viðtöl (hljóðrituð) við viðmælendur í Menntaskólanum í Kópavogi:

- Aðstoðarskólameistari
- Áfangastjórar
- Bókasafns- og upplýsingafræðingur
- Félagslífsfulltrúi
- Fjármálastjóri
- Foreldraráð
- Formaður skólanefndar
- Forvarnarfulltrúi
- Gæðaráð
- Húsvörður
- Innkaupastjóri.
- Náms- og starfsráðgjafar
- Námstjóri
- Netstjóri
- Rýnihópur kennara úr bóknáms- og verknámsgreinum
- Ræstingastjóri
- Skjalavörður
- Skólameistari
- Skrifstofustjóri
- Stjórn nemendafélagsins

12 Fylgiskjöl

Fylgiskjal 1	Bréf til skólameistara dags. 17.11.2011.
Fylgiskjal 2	Skóladagatal MK skólaárið 2011–2012.
Fylgiskjal 3	Skipurit MK (í skólanámskrá).
Fylgiskjal 4	VKL-210 Innkaup og endurnýjun á tækjum.
Fylgiskjal 5	GÁT-017 Nýir starfsmenn/kennarar: móttaka og þjálfun.
Fylgiskjal 6	GÁT-045H DAN203: kennsluáætlun haust 2011.

Menntaskólinn í Kópavogi
Margrét Friðriksdóttir, skólameistari
Digranesvegi 51
200 Kópavogur

Akureyri 17. október 2011

Efni: Úttekt á starfsemi Menntaskólans í Kópavogi haustið 2011

Eins og fram kemur í bréfi menntamálaráðuneytisins dags. 7. október 2011 hefur okkur undirrituðum verið falið að annast úttekt á Menntaskólanum í Kópavogi. Markmiðið er að leggja mat á starfsemi skólans með hliðsjón af gildandi lögum, reglugerðum og aðalnámskrá og veita almennt upplýsingar um starfsemi skólans. Úttektina á að byggja á fyrirbyggjandi gögnum um starfsemi skólans, viðtölum við einstaklinga og hópa, auk vettvangsathugana. Við óskum eftir góðu samstarfi og viljum í upphafi biðja um að tekin verði saman eftirtalin gögn og send til undirritaðra fyrir 26. október n.k.:

Skólanámskrá.

Upplýsingar um nemendur:

Aðsókn og inntaka nemenda

Þróun aðsóknar frá 2007

Hvaðan koma nemendur (innan/utan upptökusvæðis – hlutfall haust 2011)?

Fjöldi nemenda 15. september 2011, skipt eftir árgöngum.

Skipting nemenda á námsbrautir

Meðalstærð námshópa

Brottfall nemenda

Starfsmannafjöldi,

Stjórnendur, starfshlutfall og kennsluskylda, kynjaskipting.

Fjöldi kennara í föstum stöðum og starfshlutfall skipt eftir kynjum.

Fjöldi leiðbeinenda og starfshlutfall (hálf starf eða meira), skipt eftir kynjum.

Fjöldi stundakennara, kennslutímar pr. viku, skipt eftir kynjum

Fjöldi annars starfsfólks í föstum stöðum og starfsheiti, skipt eftir kynjum.

Menntun kennara

Fjöldi kennara með BA/BS-próf auk kennsluréttinda

Fjöldi kennara með MA/MS/M.Ed. próf auk kennsluréttinda

Fjöldi kennara með doktorspróf auk kennsluréttinda

Fjöldi kennara með háskólapróf án kennsluréttinda

Fjöldi kennara með aðra menntun

Eru kennarar skólans menntaðir í þeim greinum sem þeir kenna?

Endurmenntun kennara, hvernig háttað af hálfu skóla?

Starfsaldur kennara við skólann, (<3 ár; 3–5 ár; 6–10 ár; 11–15 ár; >15 ár; fjöldi)

Hver er starfsmannavelta við skólann?

Hver hefur starfsmannavelta verið í skólanum undanfarin 5 ár?

Skipurit skólans.

Árlegur kennslutími skólans (síðasta skólaár).

Umfang forfallakennslu á vorönn 2011

Fjöldi kennslustunda sem nemendur urðu af vegna forfalla kennara á vorönn 2011

Upplýsingar um sérstakar áherslur sem skólinn leggur í námi og kennslu

Upplýsingar um skólaþróunarverkefni sem unnið er að á skólaárinu 2011–2012

Til frekari gagnaöflunar óskum við eftir því að fá að koma í heimsókn í skólann mánudaginn 31. október og þriðjudaginn 1. nóvember. Í þeirri heimsókn vildum við eiga viðtöl við eftirtalda aðila eins og hér segir:

9:30-11:00 Skólameistari
11:15-12:15 Áfangastjórar og námsstjóri
13:00-14:00 Stjórn nemendafélags
14:15-15:30 Rýnihópur kennara úr bóknáms og verknámsgreinum (8-10 kennarar)
16:00-17:30 Gæðaráð
17:45-18:30 Stjórn foreldrafélags

8:30-9:30 Aðstoðarskólameistari
10:00-11:00 Skrifstofustjóri, fjármálastjóri og annað starfsfólk af skrifstofu
11:15-12:15 Forstöðumaður bókasafns
13:00-14:00 Námsráðgjafar
14:30-15:30 Rýnihópur umsjónarmanns fasteigna, kerfisstjóra, ræstingastjóra og þjónustuliða
16:00-17:00 Formaður skólanefndar

Biðjum við þig um að gera viðkomandi viðvart og boða til viðtala í samræmi við ofangreint. Jafnframt biðjum við þig um að velja 8–10 kennara af báðum kynjum til viðtals bæði bóknámskennara og verknámskennara. Ef einhverjir meinbugir eru á því að funda með okkur ofangreindan dag þá biðjum við þig að láta okkur vita sem allra fyrst. Þá skal jafnframt tekið fram að ef hagfelldara er fyrir skólann að hafa aðra uppröðun á viðtölunum er ekkert því til fyrirstöðu að breyta uppröðun þeirra í samráði við skólann.

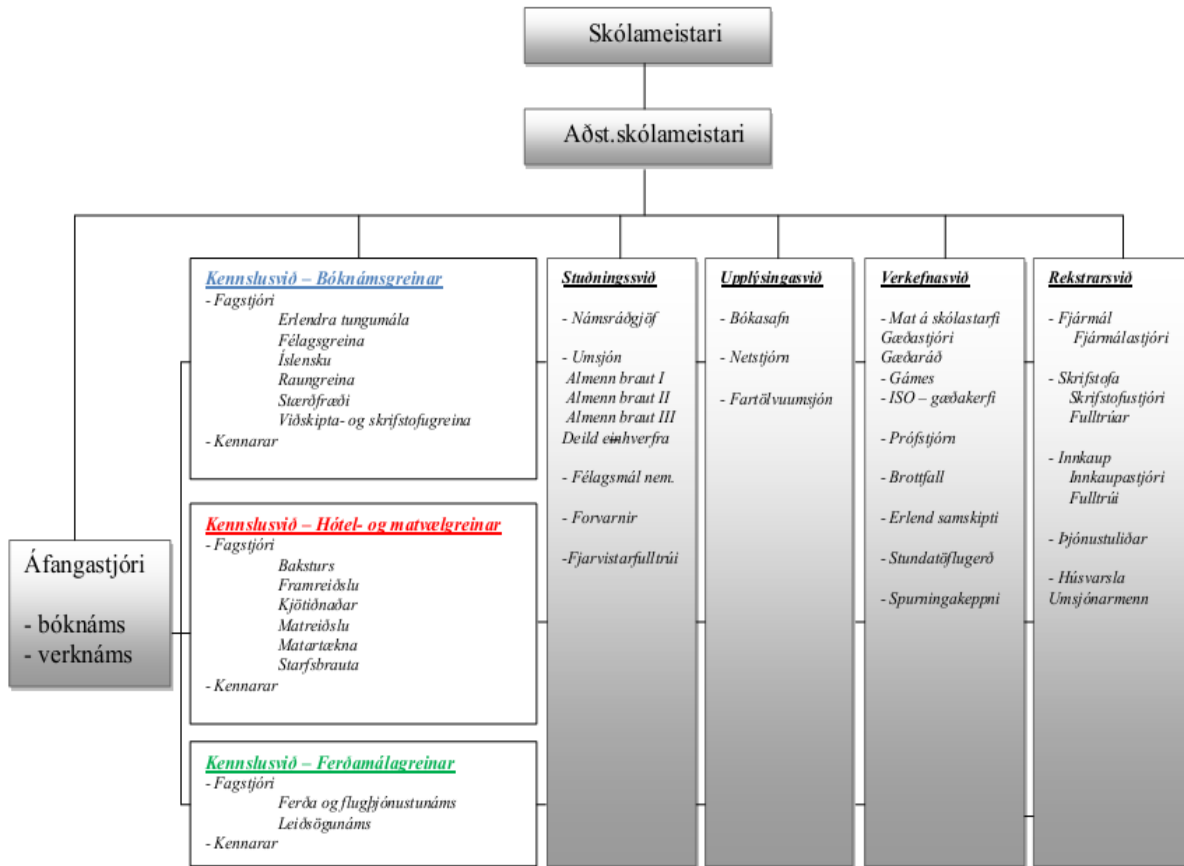
Við ráðgerum að heimsækja Menntaskólann í Kópavogi í tvígang til gagnaöflunar. Í seinni heimsókninni sem verður í lok nóvember vildum við gjarnan fá að hitta skólameistara að nýju, skólaráð, nýjan rýnihóp kennara e.t.v. fleiri aðila. Við munum láta vita nánar um tilhögun þeirrar heimsóknar þegar nær dregur.

Með bestu kveðju.
Bragi Guðmundsson
Trausti Þorsteinsson

ÁGÚST		SEPTEMBER		OKTÓBER		NÓVEMBER		DESEMBER		JANÚÁR		FEBRÚÁR		MARS		APRÍL		MAÍ	
1 M	Fridagur verslunarmanna	1 F		1 L		1 Þ		1 F		1 S	Nýársdagur	1 M	Starfsdagur	1 F	Miðannamat	1 S	Pálmásunnudagur	1 Þ	Verkalýsdagurinn
2 Þ		2 F		2 S		2 M		2 F	Kópamessa	2 M		2 F		2 F		2 M	Páskaleyfi	2 M	Próf hefjast
3 M		3 L		3 M	Tyllidagur	3 F		3 L		3 Þ		3 F		3 L		3 Þ	"	3 F	"
4 F		4 S		4 Þ	Starfsdagur kennara	4 F		4 S		4 M	Kennarafundur	4 L		4 S		4 M	"	4 F	"
5 F		5 M	Umsjón	5 M		5 L		5 M	Próf hefjast	5 F	Fundur í deildum	5 S		5 M	Kennarafundur/Jafnréttis-	5 F	Skirdagur	5 L	
6 L		6 Þ		6 F		6 S		6 Þ	"	6 F	Kennsla hefst	6 M	Kennarafundur	6 Þ	vika	6 F	Föstudagurinn langi	6 S	
7 S		7 M		7 F		7 M	Umsjónarfundur	7 M	"	7 L		7 Þ		7 M		7 L		7 M	"
8 M		8 F		8 L		8 Þ		8 F	"	8 S		8 M		8 F		8 S	Páskadagur	8 Þ	"
9 Þ		9 F	Skólafundur	9 S		9 M		9 F	"	9 M	Fundur í deildum	9 F		9 F		9 M	Annar í páskum	9 M	"
10 M		10 L		10 M	Námskrárvinna	10 F		10 L		10 Þ		10 F		10 L		10 Þ		10 F	"
11 F		11 S		11 Þ		11 F		11 S		11 M		11 L		11 S		11 M	Kennsla hefst	11 F	"
12 F	Móttaka nýrra kennara	12 M	Fagstjórafundur	12 M		12 L		12 M	"	12 F		12 S		12 M	Umsjónarfundur-NK	12 F		12 L	
13 L		13 Þ		13 F		13 S		13 Þ	"	13 F		13 M	Fundur í deildum	13 Þ		13 F		13 S	
14 S		14 M		14 F	Miðannamat	14 M	Fagstjórafundur	14 M	"	14 L		14 Þ		14 M		14 L		14 M	"
15 M		15 F		15 L		15 Þ		15 F	"	15 S		15 M		15 F		15 S		15 Þ	"
16 Þ		16 F		16 S		16 M		16 F	"	16 M	Umsjónarfundur-allir	16 F		16 F		16 M	Fundur í deildum	16 M	"
17 M		17 L		17 M	Námskrárvinna	17 F		17 L		17 Þ		17 F		17 L		17 Þ		17 F	Uppstigningadagur
18 F		18 S		18 Þ	Valvika	18 F		18 S		18 M		18 L		18 S		18 M		18 F	"
19 F	Móttaka nýnema	19 M	Fundur í deildum	19 M		19 L		19 M	Prófsýning/val	19 F		19 S		19 M	Fagstjórafundur	19 F	Sumardagurinn fyrsti	19 L	
20 L		20 Þ		20 F		20 S		20 Þ	Útskrift	20 F		20 M	Umsjónarfundur-NK	20 Þ		20 F		20 S	
21 S		21 M		21 F		21 M	Fundur í deildum	21 M		21 L		21 Þ		21 M		21 L		21 M	"
22 M	Kennarafundur/fagstjóra	22 F		22 L		22 Þ		22 F		22 S		22 M		22 F		22 S		22 Þ	"
23 Þ	Fundur í deildum	23 F		23 S		23 M		23 F	Þorláksmessa	23 M	Fagstjórafundur	23 F	Vetrarfrí	23 F		23 M	Umsjónarfundur-NK	23 M	Prófsýning/val
24 M	Kennsla hefst	24 L		24 M	Umhverfis dagar	24 F		24 L	Aðfangadagur jóla	24 Þ		24 F	Vetrarfrí	24 L		24 Þ		24 F	Útskrift kvöldskóli
25 F		25 S		25 Þ		25 F		25 S	Jóladagur	25 M		25 L		25 S		25 M		25 F	Útskrift dagskóli
26 F	Kennsluáætlanir	26 M	Kennarafundur	26 M		26 L		26 M	Annar í jólum	26 F		26 S		26 M	Fundur í deildum	26 F		26 L	
27 L		27 Þ		27 F		27 S		27 Þ		27 F		27 M	Umsjónarfundur/val - allir	27 Þ		27 F		27 S	Hvítasunnudagur
28 S		28 M		28 F		28 M	Kennarafundur	28 M		28 L		28 Þ		28 M		28 L		28 M	Annar í hvítasunnu
29 M	Busavígsla/námskrárvinn	29 F		29 L		29 Þ		29 F		29 S		29 M		29 F	Árshátíð	29 S		29 Þ	Vinnudagur
30 Þ		30 F		30 S		30 M		30 F		30 M	Fundur í deildum			30 F		30 M	Kennarafundur/Kópamessa	30 M	Kennarafundur
31 M				31 M	Kennarafundur			31 L	Gamlársdagur	31 Þ				31 L				31 F	Vinnudagur/Vorferð

Árlegur starfstími í framhaldsskólum skal eigi vera skemmri en níu mánuðir og kennslu- og prófadagar eigi færri en 175, þar af 145 kennsludagar. Starfsdagur kennara utan starfstíma eru 4.

Skipurit Menntaskólans í Kópavogi

Nr.: VKL-210	Menntaskólinn í Kópavogi	Fylgiskjal 4
Útgáfa: 07		
Dags.: 14.10.2010	Innkaup og endurnýjun á tækjum	
Höfundur: IG		
Samþykkt: MF		
Síða 2 af 63		

1. Tilgangur

Þessi verklagsregla tryggir að skipulegar aðferðir séu notaðar við innkaup og endurnýjun á tækjum fyrir Menntaskólann í Kópavogi.

2. Gildissvæði (umfang)

Þetta vinnuferli gildir fyrir alla þá endurnýjun og innkaup á kennslutækjum og öðru kennslubúnaði sem tengjast starfsemi skólans.

3. Hugtök

Listi yfir hugtök gæðakerfis Menntaskólans í Kópavogi er í [INN-004](#) [Hugtök og skilgreiningar](#).

4. Ábyrgð

Skólameistari ber ábyrgð á að unnið sé samkvæmt ferli um innkaup og endurnýjun á tækjum og búnaði. Skólameistara ásamt innkaupadeild og fagstjórum ber að vera vakandi fyrir breytingum í íslensku og alþjóðlegu starfs- og gæðaumhverfi skólans.

Fagstjóri er ábyrgur fyrir að fylgjast með öllum nýjungum á sínu sviði sem geta haft áhrif á endurnýjun, innkaup, framsetningu og notkun á tækjum í starfsemi skólans. Hann er ábyrgur fyrir að koma ábendingum á framfæri við sína kennara og til skólameistara. Fagstjóri er ábyrgur fyrir að fyllsta öryggis sé gætt við notkun á tækjum í kennslurýmum skólans og að nemendur og aðrir notendur fái viðeigandi öryggis- og notkunarfræðslu.

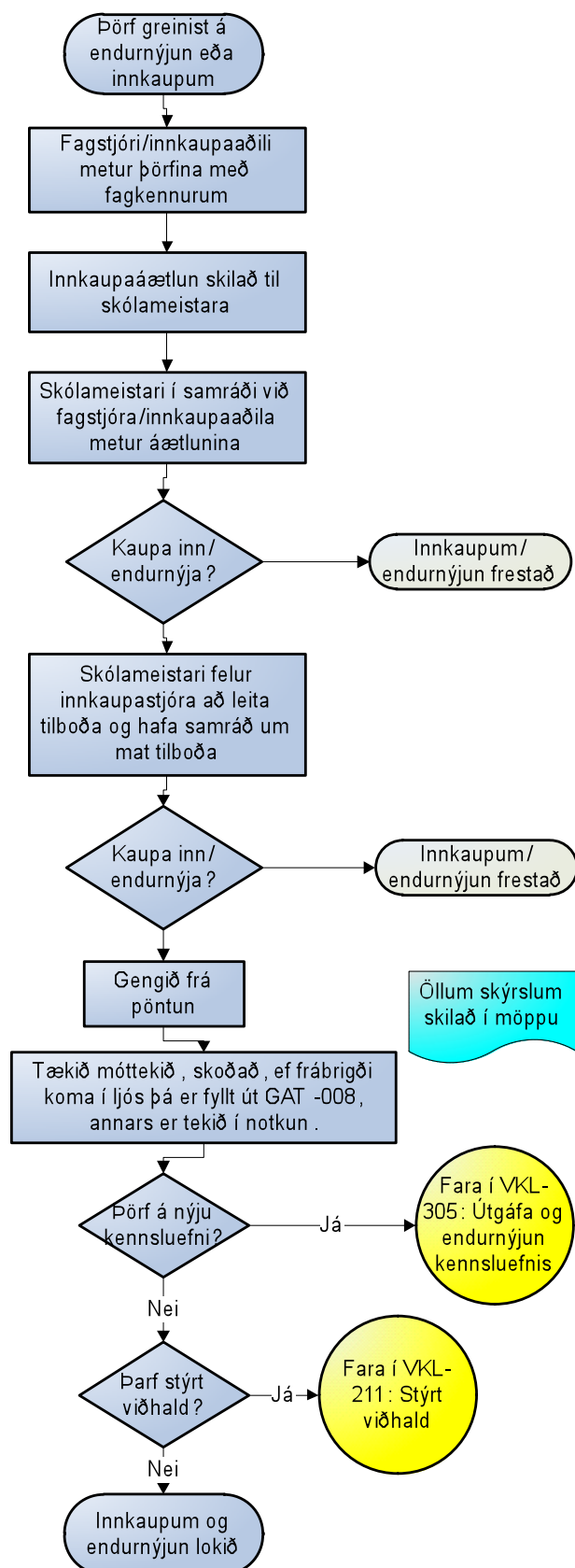
Kennarar eru einnig ábyrgir fyrir að fylgjast með þróun í tækjanotkun á sínu starfsviði, ræða hana við fagstjóra og koma ábendingum á framfæri við hann. Kennarar og aðrir leiðbeinendur við notkun á tækjum eru ábyrgir fyrir að reglum um notkun, öryggi og ráðstöfunum sé fylgt eftir.

Nemendur bera ábyrgð á að notfæra sér þá þjónustu skólans sem í boði er hverju sinni, og þær vélar og kennslubúnað sem í kennslurýmum skólans eru. Nemendur eru ábyrgir fyrir að kynna sér þær öryggisreglur sem eru í gildi hverju sinni, og fyrir að fylgja þeim eftir samviskusamlega.

5. Framkvæmd

Vinnuferlinu er lýst í aðalatriðum í eftirfarandi flæðiriti, með skýringum:

Nr.: VKL-210	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 07		
Dags.: 14.10.2010	Innkaup og endurnýjun á tækjum	
Höfundur: IG		
Samþykkt: MF		
Síða 3 af 63		

Við innkaup og endurnýjun á tækjum styðjast starfsmenn við gátlista þar um **GAT-032**

Fagstjóri/innkaupaaðili gerir skriflegan rökstuðning fyrir þörfum. Skólameistari og fjármálastjóri meta fjárhagslegar forsendur

Við stærri innkaup (t.d. á stórtækjum eða tölvum) skal innkaupadeild viðhafa útboð og leita tilboða a.m.k. 3ja birgja/ framleiðenda, eða gera verðkönnun. Mat á tilboðum verðkönnun er gert í samráði við skólameistara

Við öll innkaup fyrir Menntaskólann í Kópavogi skal viðskiptum beint til birgja sem aðild eiga að Ríkiskaupasamningum.

Skráning tækja á eignaskrá v/ fjársýslu ríkisins. Umsjónarmaður annast skráningu

Mappa merkt **Innkaup og endurnýjun á tækjum** finnst á skrifstofu innkaupastjóra

ÖRYGGISFRÆÐSLA
Þegar nýtt tæki er tekið í notkun þarf að hanna eða endurbæta viðeigandi öryggis, leiðbeininga- og kennslusefni, sjá **VKL-305: Útgáfa og endurnýjun kennslufnis**

Nr.: VKL-210	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 07		
Dags.: 14.10.2010	Innkaup og endurnýjun á tækjum	
Höfundur: IG		
Samþykkt: MF		
Síða 4 af 63		

6. Tilvísanir í skjöl gæðahandbókar

VKL-211	Stýrt viðhald á tækjum
VKL-305	Útgáfa og endurnýjun kennsluefnis
GAT-008	Verkefnablað (frábrigði)
GAT-032	Innkaup utan innkaupakerfis HB-lager)
GAT-053	Innkaupaáætlun

7. Viðeigandi skrár

Mappa merkt **Innkaup og endurnýjun á tækjum** á skrifstofu Innkaupastjóra sem inniheldur upplýsingar um tilboð / verðkannanir. Mappa merkt „**Innkaup utan innkaupakerfis (utan HB lager)**“ á skrifstofu Innkaupastjóra fyrir GAT-032. Mappa merkt „**Móttökueftirlit, frávik úrbætur**“ á skrifstofu Innkaupastjóra vegna GAT-008 (sameiginleg með möppu fyrir GAT-0032 vegna frávika í innkaupum matvæla skv. VKL 213 (innkaup HB lager))

8. Breytingar frá síðustu útgáfu

Í flæðiriti er bætt við móttökuskoðun og ábendingu um útfyllingu á GAT-008 frábrigðaskýrslu ef ástæða er til. Einnig er í flæðiriti gert ráð fyrir að ekki fara alltaf fram útboð heldur geti í einhverjum tilvikum verið nægjanlegt að gera verðkönnun. Í grein 7 um viðeigandi skrár er skilgreind mappa á skrifstofu innkaupastjóra „innkaup og endurnýjun á tækjum“ sem mappa fyrir verðtilboð eða verðkannanir, önnur mappa er skilgreind merkt „**Innkaup utan innkaupakerfis (utan HB lager)**“ fyrir GAT-032, og þriðja mappan „**Móttökueftirlit, frávik úrbætur**“ skilgreind vegna frávika GAT-008 (sameiginleg með möppu fyrir GAT-0032 vegna frávika í innkaupum matvæla skv. VKL 213 (innkaup HB lager))

Nr.: GAT-017	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 06		
Dags.: 01.09.2011		
Höfundur: MF		
Samþykkt: MF		
Síða 2 af 63		
Nýir starfsmenn/kennarar		
Móttaka og þjálfun		

Nafn starfsmanns : _____

Þegar nýráðinn starfsmaður kemur til skólans sér skólameistari um að viðkomandi ábyrgðaraðili fari yfir þennan lista með honum. Útfylltur listi fer síðan í starfsmannaskrá í vörslu skrifstofustjóra:

Efnisatriði	Ábyrgur	Hvenær lokið dd.mm.ár	Undirskrift starfsmanns
Forsendur hjá skóla: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ráðningarsamningur ☐ Prófskírteini ☐ Undanþágubeiðni ef þarf ☐ Starfsaldur ☐ Starfsferilskrá ☐ Skattakort ☐ Sakavottorð ☐ Senda grunnupplýsingar um nýja og hætta kennara til námsráðgjafa, tölvuumsjónar, umsjónarmanns. 	Skrifstofustjóri		
Stefna og stjórnun skólans: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Hlutverk – markmið - skipurit ☐ Skólanámskrá ☐ Skólanefnd - skólaráð ☐ Gæðastefna - kennslumat ☐ Forvarnarstefna - forvarnarfulltrúi ☐ Jafnréttisstefna ☐ Menntastefna ☐ Upplýsingatæknistefna ☐ Starfsmannastefna ☐ Umhverfisstefna ☐ Endurmenntun ☐ Námssefnissjóður ☐ Þróunarsjóður 	Skólameistari		
Gæðakerfi MK <ul style="list-style-type: none"> ☐ ISO / GÁMES - hugmyndafræði ☐ Kennsluáætlun ☐ Miðannaskýrsla ☐ Áfangaskýrsla ☐ GAT-008; Verkefnablað 	Gæðastjóri		
Húsnæði skólans: Starfsumhverfi kynnt ásamt sameiginlegu umhverfi starfsmanna og nemenda <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kennarastofa - pósthólf ☐ Matsalur ☐ Salerni ☐ Vinnuaðstaða - borð ☐ Ljósritun ☐ Skrifstofur - stjórnendur ☐ Námsráðgjöf ☐ Viðtalsherbergi ☐ Bókasafn ☐ Tölvuumsjón ☐ Umsjónarmaður ☐ Kennsluálmur 	Áfangastjóri verknáms		

Nr.: GAT-017	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 06		
Dags.: 01.09.2011	Nýir starfsmenn/kennarar Móttaka og þjálfun	
Höfundur: MF		
Samþykkt: MF		
Síða 3 af 63		

Kennslan – almennt: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Starfslýsing kennara MK ☐ Vinnutími kennara – dagatal MK ☐ Stundaskrá ☐ Stofnanasamningur -trúnaðarmenn ☐ Siðareglur kennara í MK ☐ Fagstjóri ☐ Innkaup - skuldbindingar 	Skólameistari		
Kennslan – sérhæft: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Upplýsingar um fagið ☐ Kennslumagn - áfangar ☐ Kennsluáætlanir ☐ Kennslugögn - búnaður ☐ Verkefnaþáttur – próf ☐ Tengsl við samstarfsmenn ☐ Annað sem tengist faginu og nauðsynlegt er til að hefja kennslu. 	Fagstjóri		
Umsjónarkennari - námsráðgjöf: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Starfslýsing umsjónarkennara ☐ Verkefni umsjónarkennara (mappa) ☐ Viðtalsherbergi ☐ Lestrargreining/lengri próftími ☐ Þjónusta námsráðgjafa 	Námsráðgjafi		
Námsframboð MK: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Námsbrautir í MK ☐ Námsframvinda 	Áfangastjóri bóknáms		
Skólareglur: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Reglur um skólasókn ☐ Fjarvistarbókhald ☐ Umgengnisreglur ☐ Reglur um próf ☐ Inniskór, reykingar o.fl. ☐ Reglur um tölvunotkun ☐ Reglur um íþróttir 	Aðstoðarskólameistari		
Öryggismál: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Lyklar/kort ☐ Opnunartími skólans ☐ Öryggiskerfi - eldvarnarkerfi ☐ Kennslustofur – læsing, gluggar, rafmagn ☐ Ljósritunarvélur – kennsla á vél ☐ Skjávarpar – kennsla á tæki ☐ Húsverk – beiðnakerfi ☐ Skóskápur - Póstkassi ☐ Bílastæði 	Umsjónarmaður		

Nr.: GAT-017	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 06		
Dags.: 01.09.2011		
Höfundur: MF	Nýir starfsmenn/kennarar Móttaka og þjálfun	
Samþykkt: MF		
Síða 4 af 63		

Tölvunotkun: ☐ Fartölva ☐ Póstfang og netaðgang ☐ Aðgangur að Moodle ☐ Aðgangur að INNU ☐ Heimasíða MK ☐ Nethjálp - beiðnakerfi ☐ Reglur um tölvunotkun nemenda ☐ Tölvutöflur ☐ Aðgangur að innra neti ☐ Tölvuhjálp – beiðnakerfi ☐ Tölvulán til nemenda	Tölvuumsjón		
Námskeið: ☐ INNA ☐ Moodle ☐ Tölvutöflur	Áfangastjóri bóknáms Tölvuumsjón Tölvuumsjón		
Fagfélög: ☐ Kennarafélag MK ☐ Starfsmannafélag MK	Form. kennarafélags Form. starfsmannafél.		

Ef starfsmaður sér tækifæri til umbóta á skólastarfsemi eða nauðsyn á forvörnum lætur hann gæðastjóra vita með tölvupósti Breytingar frá síðustu útgáfu; Bætt inn starfsferilskrá undir liðnum Forsendur hjá skóla.

GÁT-045H	Menntaskólinn í Kópavogi	Fylgiskjal 6
Útgáfa: 16		
Dags.: 22.08.2011		
Höfundur: BG/JÍP/SP		
Sampykkt: MF		
Síða 2 af 63	DAN203	
	Kennsluáætlun haust 2011	

Nafn kennara:	Hildur Guðrún Hauksdóttir	Sk.stöfun:	HGH
Svið/fag:	Erlend tungumál - danska	Fagstjóri:	Helena Björk Magnúsdóttir

Um markmið og áfangalýsingu vísast í skólanámskrá og aðalnámskrá framhaldsskóla.
Um tímasetningu innan hverrar viku vísast til stundatöflu sem afhendist í byrjun annar.

Vika nr. Dagar	Námsefni - viðfangsefni	Tímafjöldi	Heimavinna / verkefni
34 22.-26. Ágúst	Kennsla hefst 24.ágúst Kynning á námsefni og námsmati Valfrjálst þema	4	Söfnun gagna og úrvinnsla heimilda fyrir kynningu
35 29.-02. sept	Busavígsla 29. ágúst Valfrjálst þema, frh.	6	Söfnun gagna og úrvinnsla heimilda fyrir kynningu
36 05.-11. sept	Munnleg kynning á valfrjálsu þema -10%	6	Undirbúningur fyrir kynningu og ritunarpróf
37 12.-16. sept	Ritunarpróf úr valfrjálsu þema-10%(ferlisritun) Smásögur 20%	6	Undirbúningur fyrir ritunarpróf Lesi smásögur og gera verkefni
38 19.-23. sept	Smásögur frh.	6	Lesi smásögur og gera verkefni
39 26.-30. sept	Smásögur frh.	6	Lesi smásögur og gera verkefni
40 03.- 07. okt	Tyllidagur 3. október Starfsdagur kennara 4. október Horft á kvikmynd: En kort en lang Kvikmynd – próf 10%	4	Undirbúningur fyrir próf úr kvikmynd
41 10.-14. okt	Lyt og lær 2- æfingar: 1, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11 og 12	6	Gera hlustunaræfingar
42 17.-21. okt	Valvika Hlustun frh. Próf úr Lyt og lær 2 (10%) og hlustunarpróf úr óundirbúnu efni (10%) <i>Skáldsaga Farlige følelser</i>	6	Gera hlustunaræfingar Lesi skáldsögu
43 24.-28. okt	Umhverfis dagar Farlige følelser frh.	6	Lesi skáldsögu og vinna verkefni
44 31.-04. nov	Farlige følelser frh.	6	Lesi skáldsögu og vinna verkefni

GÁT-045H	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 16		
Dags.: 22.08.2011		
Höfundur: BG/JÍP/SP		
Síða 3 af 63		
	DAN203	
	Kennsluáætlun haust 2011	

Vika nr. Dagar	Námsefni - viðfangsefni	Tímafjöldi	Heimavinna / verkefni
45 07.-11.nóv	Munnlegt próf úr <i>Farlige følelser</i> 10%	6	Lesi skáldsögu og vinna verkefni
46 14.-18. nóv	Ritunarpróf úr <i>Farlige følelser</i> 10% <i>Kvikmynd Tro, håb og kærlighed</i>	6	Lesi skáldsögu og vinna verkefni
47 21.-25. nóv	Munnlegt próf úr <i>Tro, håb og kærlighed</i> 10%	6	Undirbúningur fyrir munnlegt próf
48 28.-02. des	Kópamessa 2.des. Uppsóp	6	
49 05.-09. des	Próf hefjast 5.des		
50 12.-16. des	Prófum lýkur 16.des Prófsýning/val 19. des		
51 19.-23. des	Útskrift 20. des.		

Athugið: Með vikunúmeri er átt við vikur ársins (eins og á dagatalinu í INNU)

Kennsluáætlun er sett fram með fyrirvara um einstakar breytingar. [GAT-020](#) og [GAT-013](#)

GÁT-045H	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 16		
Dags.: 22.08.2011		
Höfundur: BG/JÍP/SP		
Síða 4 af 63		
Sampykkt: MF	DAN203	
	Kennsluáætlun haust 2011	

<i>Tegund</i>	Námsgögn
Bækur - tímarit	Farlige følelser (skáldsaga) af Gretelise Holm Lyt og Lær 2 (verkefnahefti við hlustunarefni á geisladiski)
Vefir - forrit	Ýmsir vefir og forrit til margmiðlunar, t.d. Moodle og Snara
Myndbönd - geisladiskar	En kort en lang Tro, håb og kærlighed
Moodle efni	Námsefni og verkefni er að finna í Moodle
Annað (t.d. ítarefni)	Danskur málfræðilykill Dönsk/íslensk – íslensk/dönsk orðabók

<i>Annað</i>	Lýsing
Sérstakur kennslubúnaður/aðstaða	Fartölvuvætt námsumhverfi
Kennslufyrirkomulag	Blandað, innlagnir og verkefnavinna, einstaklingsvinna og samvinnunám.
Fatnaður	Inniskór

GÁT-045H	Menntaskólinn í Kópavogi	
Útgáfa: 16		
Dags.: 22.08.2011		
Höfundur: BG/JÍP/SP		
Síða 5 af 63		
	DAN203	
	Kennsluáætlun haust 2011	

Lokanámsmat	Lýsing	Vægi
12.1.2 Skriflegt próf 12.1.3 Í próftöflu: já / <u>nei</u> Tölvupróf: já / <u>nei</u>	Próftímabil 5.des – 16.des 2011. (sjá nánar www.mk.is)	
Símat	Matsþættir: -Lesskilningur 20% (smásögur 20%) -Hlustun 30% (hlustunarpróf 20% og kvikmynd 10%) -Ritun 20% (skáldsaga, tímaritun 10% og ferlisritun 10%) -Munnlegt 30% (valfrjálst þema 10%, skáldsaga 10% og film 10%)	100%
Annað	Þetta er 100% símatsáfangi . Það þýðir að lokaeinkunn byggir á jafnri og stöðugri vinnu og verkefnum nemenda en ekki lokaprófi. <i>Nemendur þurfa því að fylgjast vel með framvindu náms, verkefnaskilum og námsmati í gegnum Moodle.</i> Einkunnir eru gefnar í heilum tölum frá 1-10. Til að standast hvern námsmatsþátt í áfanga þarf nemandinn að fá einkunnina 4,5 (þ.e. 45-55% markmiða náð). <u>Sé nemandi undir 4,5 gildir sá matsþáttur ekki í lokaeinkunn.</u>	

Ef starfsmaður sér tækifæri til umbóta á skólastarfsemi eða nauðsyn á forvörnum lætur hann gæðastjóra vita með tölvupósti.